

ЎЗБЕКИСТОН

ҲАФТА ИЧИДА

● Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Депутатлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан қонунчилик ташаббуси тартибда Қонунчилик палатасига киритилган янги таҳрирдаги «Электрон тижорат тўғрисида»ги қонун лойиҳасини иккинчи ўқишда кўриб чиқишди.

Шунингдек, бир қатор халқаро ҳужжатларни ратификация қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳалари ҳамда Қонунчилик палатаси ваколатига тааллуқли бошқа масалалар ҳам муҳокама қилинди.

● «Ўзэкспомарказ» павильонларида «Соғлиқни сақлаш – ТИНе 2015», «Фармацевтика sanoati – ArтекаExpo Central Asia 2015» ҳамда «Стоматология – Stomatology Uzbekistan 2015» халқаро кўргазмалари очилди. Унда Ўзбекистон, АҚШ, Хитой, Франция, Буюк Британия, Германия, Италия, Беларусь, Финляндия, Бельгия, Жанубий Корея, Ҳиндистон, Нидерландия, Россия, Польша, Чехия, Туркия ва Швейцария каби мамлакатлардан бир юз олтишга яқин корхона ва ташкилот ўз маҳсулотлари ва хизматлари билан иштирок этмоқда. Улар орасида тиббий ускуналар ишлаб чиқариш ва етказиб бериш бўйича жаҳоннинг етакчи компаниялари, жумладан, «Toshiba», «Philips», «Samsung Medison» каби муассасалар бор.

● Республика биржа марказида корхоналарнинг қўшимча акцияларини чиқариш ва бозорда жойлаштириш орқали хорижий инвестицияларни жалб қилиш афзалликларига бағишланган семинар бўлиб ўтди. Унда қимматли қоғозлар бозорини фаоллаштириш ва унинг муваффақиятли фаолият юритиши мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини ошириш ва халқимиз фаровонлигини юксалтиришнинг асосий омилларидан бири сифатида кўриб чиқилаётгани таъкидланди. Тадбир давомида Корея Республикасининг акцияларни бирламчи оммавий сотиш соҳасидаги тажрибаси кўриб чиқилди.

● Ўзбекистон Республикаси Аxbотот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги томонидан пойтахтимиздаги аxbотот-коммуникация технологиялари бўйича мутахассислар тайёрлайдиган олий ўқув юртлигига матбуот сафари ташкил этилди. Матбуот сафари Тошкент шаҳридаги Инха университетидан бошланди. Таъкидлаш лозимки, компьютер ва дастурий инжиниринг йўналишлари бўйича етук мутахассислар тайёрланадиган мазкур университетда барча дарслар инглиз тилида ўтилади.

Матбуот сафарининг иккинчи қисми Тошкент аxbотот технологиялари университетида ўтказилди. Сафарлар журналистларда катта таассурот қолдирди.

● Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари кўмитаси томонидан «Янги ижтимоий-сиёсий шароитларда парламент ва депутатлик назорати самарадорлигини оширишнинг долзарб масалалари: қонунчилик ва ҳуқуқни қўллаш амалиёти» мавзусида семинар ўтказилди. Семинар доирасида қонунларни ижрочиларга етказиб бериш, назорат-таҳлил тадбирларига соҳа мутахассислари ва фуқаролик жамияти институтларини жалб этишнинг ахамиятига доир масалалар кўриб чиқилди. Тадбир қатнашчилари бу борада йўл қўйилаётган камчиликларни бартараф этиш, қонунчилик соҳасидаги фаолиятни янада такомиллаштириш юзасидан тақлифларини билдиришди.

ОАВ хабарлари асосида тайёрланди.

Подполковник Дилшод Бахтиёрович АКРАМОВ —
Тошкент шаҳар ИИББ
Ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш бошқармаси бошлиғи лавозимига

Подполковник Завқиддин Деҳқонович ФАРДАЕВ —
Навоий вилояти ИИБ Ёнгин хавфсизлиги бошқармаси бошлиғи лавозимига

ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ ҲАЙЪАТИ МАЖЛИСИДА

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Ҳайъатининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда вазирликнинг бош бошқарма, бошқарма ва мустақил бўлимлари раҳбарлари, жойлардаги ички ишлар идоралари бошлиқлари ҳамда масъул ходимлари иштирок этди. Ҳайъат мажлисини Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазири, генерал-лейтенант А. Ахмедбаев олиб борди.

Вазир республика ички ишлар идоралари томонидан 2015 йилнинг биринчи чораги мобайнида жиноятчиликка қарши курашиш, жамоат тартибини сақлаш, фуқароларнинг хавфсизлигини таъминлаш борасида, айниқса, мамлакатимиз ҳаётда ижтимоий-сиёсий аҳамиятга эга тадбирларни осойишталик билан ўтказишда муайян натижалар қўлга киритилганини қайд этиб, бу каби ютуқларга эришишда юртимиздаги барча ҳуқуқ-тартибот идоралари сингари ички ишлар органлари ходимларининг ҳам муносиб хиссалари борлигини айтиб ўтди.

Айни пайтда ички ишлар идоралари ходимларининг ўтган даврдаги фаолиятини танқидий нуқтаи назардан ҳам таҳлил қилиш зарурлигини таъкидлади. Жиноятчиликка қарши курашишни янада кучайтириш, диний экстремизм ва терроризм кўринишларининг олдини олиш юзасидан аҳоли ўртасида огоҳликка чақириш ишларига алоҳида эътибор қаратиш борасидаги вазифаларга тўхталди. Шу билан бирга, тизим ходимлари зиммасига юклатилган вазифалар тўғрисида сўз юритиб, элу юртининг тинчлик-осойишталигини сақлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфатларини ҳимоя қилиш, йўл ҳаракати ҳамда ёнгин хавфсизлигини таъминлаш борасида бажарилиши лозим бўлган чора-тадбирлар юзасидан тегишли кўрсатмалар берди. Айниқса, профилактика инспекторлари, вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси инспекторлари фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, кенг жамоатчилик ва таълим муассасалари билан ўзаро ҳамкорликни янада мустаҳкамлашлари, бунинг учун аҳолининг турли қатламлари, хусусан, мактаб, лицей ва коллежларда тахсил олаётган ўқувчи-ёшлар билан тез-тез

мулоқот ўтказиб туришлари лозимлигини уқтириб ўтди.

Шундан сўнг Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазири биринчи ўринбосари, полковник Д. Назармухамедов ички ишлар идоралари томонидан жорий йилнинг биринчи чораги давомида жиноятчиликка қарши курашиш, ҳуқуқ-тартибот ва жамоат хавфсизлигини мустаҳкамлаш, фуқаролар тинчлигини таъминлаш борасида кўплаб ютуқлар қўлга киритилганини қайд этди. Шунинг баробарида келгусида соҳа ходимлари томонидан бажарилиши лозим бўлган тезкор-профилактик чора-тадбирларга тўхталди. Маърузачи бу борадаги саъй-ҳаракатларни янада такомиллаштириш чора-тадбирларига эътибор қаратар экан, ҳисобот даврида ички ишлар идоралари фаолиятида айрим камчиликларга йўл қўйилганлигини ҳам таъкидлади. Чунончи, баъзи минтақalarda тезкор-қидирув фаолиятида хизматларро ҳамкорликни кучайтириш, жиноятчиликка қарши курашишда жамоатчилик билан алоқаларни мустаҳкамлашга етарлича эътибор қаратилмаганини қайд этиб ўтди.

Полковник Д. Назармухамедов доимий яшаш жойларида узоқ муддатга чиқиб кетиб, бошқа давлатларда террорчилик ташкилотлари фаолиятларига жалб қилинган, шу жумладан, республика ҳудудида ушбу ташкилотлар таъсирига берилган шахсларни аниқлаш ҳамда хорижий давлатларда паспортини йўқотиб, сертификат билан қайтиб келган шахслар билан олиб борилаётган тезкор-профилактик тадбирлар аҳолига эътибор қаратди. Бу борада ички ишлар идоралари фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича бир қатор тақлифларни билдириб, бундан кейин камчиликларга йўл қўймаслик юзасидан ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашди.

Кун тартибдаги навбатдаги масала юзасидан республика Ички ишлар вазирининг ўринбосари, полковник А. Мирзаев сўзга чиқиб, республика ички ишлар идоралари тасарруфидаги бўш раҳбарлик лавозимларини жамлаш борасида амалга оширилаётган ишларнинг аҳволи, истиқболли ва доимий заҳира рўйхатига киритилган ходимларнинг билим савияси, хизмат, жисмоний ва жанговар тайёргарлигини янада яхшилаш, хизмат интизоми ва қонунийликка риоя этилиши ҳолати ва келгусидаги вазифалар тўғрисида батафсил тўхталди. Нотиқ жойлардаги ички ишлар идораларида ходимларнинг касбий маҳорати ва малакасини ошириш, уларни қайта тайёрлаш ишларида муайян камчиликларга ҳам йўл қўйилаётганини айтиб ўтди. Хусусан, ходимлар билан ўқув машғулотлари ўтказиш, маънавий-руҳий муҳитни соғломлаштириш юзасидан психологлар хизматидан самарали фойдаланиш, шахсий таркибининг руҳий ҳолатини ўрганиб боришга алоҳида эътибор қаратиш, якка тартибдаги тарбиявий ишларни янада кучайтириш кераклигини таъкидлади. Вазир ўринбосари кадрларни жой-жойига қўйиш, раҳбарлик лавозимларига муносиб номзодларни тавсия этиш масалаларига ИИБ бош бошқарма, бошқарма ва мустақил бўлимлари ҳамда кўйи бўгин раҳбарлари янада эътиборлироқ бўлишлари лозимлигини кўрсатиб ўтди.

Мазкур масала доирасида ИИБ ШТБМИ бошлиғи, полковник А. Султанов ҳисобот даври мобайнида ички ишлар идоралари ходимлари томонидан йўл қўйилган қонун бузилиши ҳолатларини афрофлича таҳлил қилиб берди.

Республика Ички ишлар вазирининг ўринбосари, полковник Б. Курбанов мамлакатимиз ҳудудида вояга етмаганлар томонидан содир этилаётган оғир ва ўта оғир турдаги жиноятларни, айниқса, академик лицей ва касб-ҳунар коллежи ўқувчилари ўртасида юз бераётган гуруҳбозликларнинг олдини олиш, шунингдек, ижтимоий хавфли аҳволдаги, жиноят содир этишга мойил бўлган вояга етмаганларни ўз вақтида аниқлаш, уларга ижобий таъсир

чораларини кўриш борасида ички ишлар органларининг соҳавий хизматлари ва мутасадди идоралар билан ҳамкорликда олиб борилаётган профилактик-огоҳлантирув, тезкор тадбирларни атрофлича таҳлил қилди. Маърузачи профилактик ҳисобда турган вояга етмаганлар билан ишлашда мактаб – оила – маҳалла ҳамкорлигини янада кучайтириш, бу борада фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари имкониятларидан кенг фойдаланиш лозимлигини кўрсатиб ўтди. Шунингдек, жойлардаги ички ишлар идоралари раҳбарлари вояга етмаганлар билан ишлаш комиссиялари мутасаддиларини бу муҳим масалага жалб этишни ташкиллаштириш юзасидан тақдимномалар киритиб бориши кераклигини айтди.

Ҳайъат йиғилишида вазирликнинг тегишли бош бошқарма, бошқарма, мустақил бўлим, хизматлари ҳамда жойлардаги ички ишлар идоралари раҳбарлари кун тартибдаги масалалар бўйича сўзга чиқиб, бу борада амалга оширилаётган ишлар юзасидан ҳисобот бериб, мунозараларда қатнашдилар.

Генерал-лейтенант А. Ахмедбаев ички ишлар идораларининг соҳавий хизматлари ходимлари кенг жамоатчилик билан ҳамкорликни янада мустаҳкамлашлари, профилактик-огоҳлантирув тадбирларининг самарадорлигини ошириш, шунингдек, «Галла – 2015» мавсумига тайёргарлик кўриш ва мавсум жараёнида жамоат тартибини сақлаш, йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш, етиштирилган ҳосилни ўз вақтида, нобудгарчиликсиз йиғиштириб олиш, дон маҳсулотларини қабул қилиш, қуритиш ва сақлаш омборлари ҳамда қайта ишлаш корхоналарида ёнгин хавфсизлигига риоя этиш борасида амалга оширилиши зарур бўлган чора-тадбирларга тўхталиб, ушбу даврда барча ходимлар қонунийлик ҳамда хизмат интизомига қатъий амал қилишлари лозимлигини уқтириб ўтди ва бу борада йиғилиш иштирокчилари олдида аниқ вазифалар қўйди.

Муҳокама этилган барча масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Ўз мухбиримиз.

Амалий машғулот

МАҲОРАТЛАРИ СИНОВДАН ЎТКАЗИЛДИ

Ички ишлар идоралари ходимларининг жисмоний ва жанговар тайёргарлик даражасини доимий ошириб бориш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирининг тегишли буйруқлари асосида ҳамда тасдиқланган режага мувофиқ амалий ўқ отиш машғулотлари ўрнатилган тартибда ўтказиб келинапти.

ИИБ Қоровул кўшинлари ҳарбий қисмига қарашли дала-ўқув майдонида вазирлик бош бошқарма, бошқарма ва мустақил бўлимлари шахсий таркиби ҳамда Ички ишлар вазири ўқув гуруҳига кирувчи раҳбар ходимлари билан навбатдаги ўқ отиш амалий машғулоти ўтказилди.

Дастлаб, Тошкент шаҳар ИИББ АВБСО ходимлари ўқув машғулоти чоғида ўз ма-

ҳоратларини намойиш этишди. Улар шартли равишда қуролланган жиноятчилар гуруҳи ўрнашиб олган бинони ишғол қилиб, уларни зарарсизлантиришди ва қўлга олдилар. ИИБ АВБСО мутахассислари эса замонавий ўқ отар қуроллардан фойдаланишни намойиш қилиб, техник хусусиятларини сўзлаб беришди.

Шунингдек, ИИБ Қоровул кўшинлари бош бошқармаси масъул ходими, подполковник А. Ҳайдаров мамлакатимизда иختиро қилинган, узоқ масофадан симсиз бошқарилувчи нишонларни ҳаракатланишини таъминлайдиган янги ускуна тўғрисида маълумот бериб, ишлашини амалда кўрсатиб ўтди.

Машғулотлар давомида ИИБ бош бошқарма, бошқарма ва мустақил бўлимлари ходимлари ҳамда раҳбарлари таркиби «Калашников» автомати ва «Макаров» пистолетидан нишонга ўқ отиб, ўзларининг жанговар тайёргарликларини янада оширишди.

Анваржон САРИМСАКОВ, подполковник.

Суратда: машғулот пайти. Абу КЕНЖАЕВ олган сурат.

Умрингизга барака

ШОГИРДЛАРГА БОЙ УСТОЗ

Жиззах шахрининг мухташам бинолар чиройини кўз-кўз қилаётган кенг, равон кўчасида бораётган отахон гоҳ-гоҳида тўхтаб, атрофни томоша қилиб, нималарнидир пичирлаб кўяди. Ота-онасининг кўлидан ушлаб олиб, атрофга бегам-беташвиш боқиб ширин тилида бийрон сўзлаётган болажонлар, мактабга бораётган ўғил-қизлар, қайсидир юмуш билан билан шоаяётган кишиларни кўриб ўз ўтмишини эслайди. Нуруний чехрасида бу кунлардан мамнунлик билан бирга ўтган йилларнинг ташвиши ҳам зоҳир бўлади.

...Жонизокнинг болалиги оғир кечди. Отасидан эрта ажралди. Саккиз жонни боқиш, болаларни тарбиялаш, рўзгор ташвишлари Санамой онанинг елкасига тушди. Ҳали суяги қотмаган опа, ака-укалар онасига тиргак бўлишди. Оғир меҳнат ва турмуш қийинчиликлари туфайли Жонизок мактабга кеч борди. Синф раҳбари Умрзоқ Бойматов унинг кўнглини кўтариб, йўл-йўриқ кўрсатар, панд-насихат берарди. Қатъиятли бўлиш, мақсад сари дадил интилиш, муҳими, ўз кучига ишониш лозимлигини уқтирарди.

Вояга етиб ҳарбий хизматни ички қўшинларда ўтагани боис милиция ишига қизиқиб қолди. Бир кун туман ички ишлар бўлимида раҳбарлик лавозимида ишлаётган ҳамқишлоғига кўнглини ёзди:

– Милиция соҳасида ишласам дегандим, – деди ийманиб.

Ҳамқишлоғи оқ-сарикдан келган чуваккина йигитга қараб: – Милицияда сенга нима бор? Ишлайман десанг, жамоа хўжалиги раисига айтаман, фермага ишга жойлаб кўяди, чўпонлик қиласан, – деди менсимай.

Жонизокнинг ҳафсаласи пир бўлди. Наҳотки, умидлари ушалмаса, орзу орзулигича қолса?!

Бир кун қандайдир ўй, илинж уни Жиззах шаҳар ИИБ биноси томон етаклади. Хизматга барвақт келишга одатланган ички ишлар бўлими бошлиғи Эргаш Зокиров дарвоза олдида ийманибгина турган йигитга қизиқиб билан тикилди. Уни гапга солди. Ўша пайтлари ўз хоҳиш-иродаси билан милицияда ишлайман, дегувчилар кам бўларди. Йигитдаги шижоат, қатъият бошлиққа маъқул тушди. Шундан бошлаб Жонизок Турдимуродов ички ишлар идорасида фаолият бошлади.

Ҳар соҳанинг ўзига хос роҳат ва машаққати бор. Аммо ички ишлар тизимида белгиланган меъёрий вақт бўлмайди, кўпинча хузур-ҳаловатдан воз кечишга тўғри келади. Баъзан таҳликали вазиятларга дуч келасанки, бунда ҳаётинг хавф остида қолиши мумкин. Жонизок Турдимуродов ҳам бундай хатарларга кўп учради, аммо чекинмади.

У билимини ошириш мақсадида ИИБ Тошкент мактабига ўқиди. Жиззах шаҳар ИИБ ЖКБ инспектори, бўлим бошлиғи, шаҳар ИИБ бошлиғи ўринбосари лавозимларида фаолият кўрсатди. Кейин Фориш тумани ИИБни бошқарди. Шу йиллар давомида унинг хизматдаги жонкуярлиги, саъй-ҳаракати раҳбарларга маъқул келди. Натижада вилоят ИИБ бошқарма бошлиғи этиб тайинланди.

Подполковник Жонизок Турдимуродовнинг самарали хизмат фаолияти, раҳбар сифатида ходимларга бўлган талабчан-

лиги ва кези келганда оталарча ғамхўрлиги ибрат бўларли даражада. Кўксини безаб турган медаллар, кўкрак нишонлари, кўплаб фахрий ёрликлар, ташаккурномалар, қимматбаҳо эсдалик совғалари фидойилик маҳсулидир.

Жонизок Турдимуродов узоқ йиллар ички ишлар идораларида фаолият кўрсатди. Нафақага чиққандан сўнг Жиззах шаҳар ИИБ, сўнгра вилоят ИИБ фахрийлар кенгашининг раиси вазифасида ишлади. Кўплаб ходимларга устозлик қилди.

Жонизок отанинг бугунги кунда жамоатчилик ишларидаги жонбозлиги ҳам кўпчиликка ибрат. Маҳалладаги ободончилик ва кўкаламзорлаштириш ишларига бош-қош. Шунингдек, тумандаги «Қангли» қишлоқ фуқаролар йиғини раисининг маслаҳатчиси ҳамда йиғин қошидаги «Вояга етмаганлар, ёшлар ва спорт масалалари» комиссияси раиси ҳамдир.

Дориламон кунлар шукронаси билан яшаётган Жонизок Турдимуродов шу кунларда умрининг етмиш бешинчи баҳорини қарши олмоқда. У турмуш ўртоғи Фотима ая билан тўрт ўғил, бир қизни тарбиялаб вояга етказди. Ҳаммаси олий маълумотли, уйли-жойли, ўздан тиниб-тинчиган. Улар орасида ота изидан борганлари ҳам бор.

Сардор ЖўРАҚУЛОВ,
катта лейтенант.
Садриддин ШАМСИДДИНОВ,
журналист.

ДУНЁДАН

ДАРАКЛАР

ДЕНГИЗДАГИ ФАЛОКАТ

Ўртаер денгизда 14 апрель куни бортида 550 нафар ноқонуний муҳожир бўлган кема ҳалокатга учради. Оқибатда улардан 400 нафари чўкиб кетган. Кема Ливиядан Италияга йўл олган эди. Умуман олганда, 2000 йилдан буён ушбу денгиз 22 мингдан зиёд муҳожирнинг ҳаётига зомин бўлди.

МУЗХОНАНИНГ ЎЗИ БЎЛГАН

Бундан 2,4 миллиард йил бурун сайёрамиз сатҳида ўртача ҳарорат – 40 даражадан паст бўлган. Мутахассислар узоқ йиллик тадқиқотлардан кейин ана шундай хулосага келишди. Ўша даврларда Ер юзасини бир неча юз метр қалинликда муз қоплаган. Бошқача қилиб айтганда, она сайёрамиз ҳақиқий музхонанинг ўзи бўлган экан-да. Ҳозир эса бу кўрсаткич +30 даражани ташкил этади.

АҚЛИНИ ҚАРАНГ

Нидерландиянинг ҳайвонот боғларидан биридаги шимпанзелар ўзларининг бинойидек ақли борлигини намойиш этишди. Яхшиси воқеани батафсилроқ ҳикоя қилайлик. Учувчисиз парвоз этадиган аппарат ёрдамида ҳайвонлар ҳақида фильм суратга олинаётган эди. Осмонда ғалати жисм учиб юрганини кўрган маймунлар узун калтақлар билан «қуролланишди». Сўнг аппаратнинг парвоз йўналишини диққат билан ўрганишди. Кейин маймунлардан бири дарахнинг баланд шохига кўтарилиб, ўзини ухлайганга солиб ўтирди. Аппарат, яъни дрон тепасидан учиб ўтаётганда эса, уни таёқ билан уриб туширди. Кулаб тушган дронни шимпанзелар ўраб олишди. Улар аппаратни тезда бўлак-бўлак қилишди. Аммо камера ҳамон ишлашда давом этарди. Шунда қизиқувчан маймунлардан бири уни ердан олиб, томоша қилди. Шу тариха беихтиёр кадрга тушиб қолди.

КОЛЛЕКЦИОНЕРНИ ТАЛАШДИ

Тайванлик коллекционерни Парижда талаб кетишди. Бу ҳақда «France-Presse» агентлиги шундай хабар қилди. Коллекционер Шарль де Голль аэропортидан таксида Парижга кетаётган эди. Такси автоуловлар тирбанд жойда тўхтаб қолган. Вазиятдан фойдаланган талончилар машина ойнасини синдириб, коллекционернинг қимматбаҳо тақинчоқлар солинган сумкасини олиб қочишган. У умумий нархи беш миллион евро бўлган мазкур заргарлик буюмларини Париждаги замонавий санъат музейида намойиш этиш учун олиб келаётган эди.

ЭНГ ЮҚОРИ КЎРСАТКИЧ

АҚШда март ойида суткасига 9,32 миллион баррель нефть қазиб чиқарилиб, ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 13 фоизга ортди. Бу 1973 йилнинг февралдан кейинги энг юқори кўрсаткичдир. Мамлакатда газ конденсати ишлаб чиқариш ҳам тўққиз фоизга кўпайиб, рекорд даражага, яъни суткасига 3,05 миллион баррельга етди. Бугунги кунда WTI маркали Америка нефтининг бир баррели Лондон биржасида 56,25 АҚШ долларига баҳоланмоқда.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

Семинар

ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ бу бутун жамоатчиликнинг иши

Тошкент давлат аграр университетида Ўзбекистон Республикасининг «Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида»ги Қонуни мазмун-моҳиятини жамоатчиликка етказиш юзасидан тадбир бўлиб ўтди. Ушбу тадбир Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг «Худудий ички ишлар органлари ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш хизматлари бошлиқлари, ходимлари ва милиция таянч пунктлари профилактика (катта) инспекторлари билан сайёр ўқув машғулотларини ташкил этиш тўғрисида»ги фармойиши талаблари асосида ташкил этилди.

Унда ИИБ ва вазирлик Академиясидан таклиф этилган мутахассислар, Тошкент вилояти ИИБ ходимлари, кенг жамоатчилик вакиллари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, профилактика инспектор-

лари, университет профессор-ўқитувчилари ва талабалари иштирок этди. Тадбирда сўзга чиққанлар «Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида»ги Қонуннинг қабул қилиниши, ундан кўзда тутилган, эътибор қаратиш лозим бўлган жиҳатлар юзасидан маъруза қилиб, ҳуқуқбузарликлар профилактикасининг асосий принциплари ва вазифаларига тўхтади. Аҳоли ўртасида мазкур ҳужжатнинг мазмун-моҳиятини янада кенг тарғиб этиш лозимлигини таъкидлаб ўтди.

— Илгари ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасида Ўзбекистон Республикасининг «Маъмурий жавобгарлик тўғрисида»ги, «Жиноий жавобгарлик тўғрисида»ги ва бошқа қонун ҳужжатларида бир қатор меъёрлар белгилаб қўйилган эди, — деди Тошкент вилояти ИИБ ҲООб бошлиғи,

подполковник Муҳаммадали Исмоилов. — Яқиндан бошлаб кучга кирган Ўзбекистон Республикасининг «Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида»ги Қонунда эса яна бир қатор тушунчалар, жумладан, виктимологик профилактика, умумий профилактикаларга алоҳида урғу берилди. Виктимологик профилактикага асосан бизнинг ишимиз ҳам тубдан ўзгарди. Одатда жамиятда бирор-бир ҳуқуқбузарлик содир этган шахс қораланади, жазоланади, лекин унинг ушбу жиноятни содир этишига шароит яратиб берган муҳит, омиллар эътибордан четда қоларди. Эндиликда шуларга ҳам катта эътибор қаратиладиган бўлди.

Йиғилишда, шунингдек, турли ҳуқуқбузарликлар келиб чиқмаслиги учун вояга етмаганлар ва ёшларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, уларнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш, ҳар хил ноҳуш ҳолатларга тушиб қолишидан сақлаш, диний-экстремистик оқимлар, гиёҳвандлик, одам савдоси каби иллатлардан асраш юзасидан фикрмулоҳазалар билдирилди.

Ҳаётимизда содир этилаётган турли ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш фақат ички ишлар идоралари ёки бошқа ҳуқуқ-тартибот органларининг вазифаси эмас, балки кенг жамоатчилик иши эканлиги айтиб ўтилди.

Ўз мухбиримиз.
Абу КЕНЖАЕВ олган суратлар.

Анжуман

КУН ТАРТИБИДА – ОДАМ САВДОСИГА ҚАРШИ КУРАШ

Бугун барчамизни бирдай ташвишга солиб турган жиноятлардан бири бу одам савдоси жиноятидир. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг маълумотиغا қараганда, ҳар йили уч миллион нафарга яқин шахс одам савдоси қурбонига айланмоқда. Йилига 600-800 минг аёл ва бола алдов йўли билан чет элларга олиб борилиб, сотиб юборилмоқда.

Шуларни инобатга олган ҳолда, бундай жиноятларнинг олдини олиш, уларга қарши курашиш мақсадида 2008 йил 17 апрелда «Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни, 2008 йил 8 июлда эса Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Одам савдосига қарши кураш самардорлигини ошириш

чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори қабул қилинди. Жойларда ушбу муҳим ҳужжатлар асосида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Хоразм вилояти ИИБ ИХХҚ ва ЮТБ ташаббуси билан ҳар ойда оммавий ахборот воситалари иштирокида матбуот анжуманлари ўтказилиб турилади. Бу галги тадбирга вилоят ички ишлар бошқарма-

си ва одам савдосига қарши кураш комиссияси ходимлари, марказий ҳамда маҳаллий нашрларнинг мухбирлари ва теле-радио журналистлари таклиф этилдилар. Унда иштирок этганлар вилоятда одам савдосига қарши курашиш бўйича олиб борилаётган ишларни мувофиқлаштириш, юзага келаётган муаммоларни бартараф этиш юзасидан амалга оширилаётган чора-тадбирларга тўхталдилар.

Вилоят ИИБ ва унинг жойлардаги тизимлари томонидан аниқланган маълумотларга қараганда, жорий йилнинг уч ойи мобайнида чет давлатларда бўлиш қоида-

сини бузганлиги учун бир қанча фуқароларимиз хорижий давлатлардан депортация қилинган. Ачинарлиси, улар орасида турли касалликларга чалинганлар ҳам бор.

Одам савдосига қарши курашиш фақатгина тегишли ташкилотларнинг иши десак қаттиқ янглишамиз. Аксинча, ушбу жиноят турига қарши барчамиз биргаликда кураш олиб боришимиз лозимдир. Матбуот конференцияси савол-жавоб тариқасида ўтиб, анжуман ташкилотчилари барча саволларга атрофлича жавоб бердилар.

М. АБДУЛЛАЕВ,
Хоразм вилояти.

ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА – ХАВФСИЗ ИНТЕРНЕТ

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон либерал-демократик партияси Навоий вилоят кенгашининг «Хавфсиз интернет» лойиҳаси асосида «Интернет хавфсизлиги ва интернет маданияти: муаммо ва ечимлар» мавзуида анжуман бўлиб ўтди.

Навоий шаҳридаги педагогика коллежида вилоят ИИБ, диний идоралар ва бошқа мутасадди ташкилотлар ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур тадбирда интернет таҳдидларидан огоҳ бўлиш, ёшларни турли мафкуравий оқимлар гирдобига тушиб қолишдан сақлаш, вояга етмаганлар ўртасида интернет маданиятини шакллантириш, ахборот хуружига қарши иммунитетни шакллантириш масалалари муҳокама этилди. Бу борадаги ишлар самардорлигини оширишда ота-она, таълим муассасалари, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ҳамкорлигини янада кучайтириш зарурлиги таъкидланди. Мавзуга доир ташкил этилган слайдлар ўқувчиларга манзур бўлиб, уларнинг интернет соҳасидаги билимини янада мустаҳкамлади.

Фаррух ЯКУБОВ,
лейтенант,
Навоий вилояти.

▼ Амалиёт

ИЛК ҚАДАМДАГИ НАТИЖАЛАР

Айни кунларда ИИБ Академиясининг бир гуруҳ тингловчилари тергов, тезкор-қидирув, эксперт-криминалистика ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш йўналишлари бўйича таълим даргоҳида эгаллаган билимларини амалиётга татбиқ этиш, шунингдек, эгаллаган касбий йўналишлари бўйича иш ўрганиш мақсадида Бухоро вилояти ички ишлар идораларида ўқув амалиётини ўтамоқдалар.

Қисқа вақт ичида ўзларининг йўналишлари бўйича иш ўрганиш жараёнида содир этилган жиноятларни фош этиш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда фаол иштирок этишяпти. Уларнинг айримлари жиноятларни фош этишда шахсий ташаббус кўрсатишмоқда. Масалан,

Бухоро шаҳар Пирдасгир кўчасида яшовчи фуқаро Р. Отабекнинг хонадонида содир этилган ўғрилик жиноятини фош этишда тингловчи А. Ражабов тезкор ходимларга яқиндан ёрдам бериб, фаол иштирок этди. Шунингдек, Бухоро шаҳар ИИБ экс-

перт-криминалистика бўлимида малакавий амалиётни ўтаётган тингловчилар Х. Сафаров ва Б. Шакиров Бухоро шаҳар Шайхон кўчасида яшовчи Н. Одиловага тегишли буюмларнинг ўғирланганлиги ҳолати бўйича хонадон эшигидан олинган бармоқ излари жиноятчиға тегишли эканлигини аниқлаб, ушбу экспертиза ҳулосасини тузишда фаол иштирок этишди.

Соҳа сир-асрорларини пухта эгаллаган тингловчилар эндиликда тайинландиган лавозимларининг пиллапоёсида турибдилар. Мазкур амалиёт уларга касбий маҳорат ва кўникмаларини мустаҳкамлашга, ўзларининг имконият ва малакаларини янада оширишга хизмат қилади.

Бегзод УМИРЗАКОВ,
капитан.

ИИБ Академиясининг 4-босқич тингловчилари **Наманган вилояти ИИБда** амалиёт ўташга киришганига ҳали кўп вақт бўлмади. Уларнинг жойларда турли жиноятларни фош этишда бевосита иштирок этаётгани тажриба ва амалий кўникма ҳосил қилишда жуда қўл келмоқда. Масалан, яқинда Наманган шаҳар ИИБга хусусий тадбиркор Б. Фазлитдинов ариза билан мурожаат қилиб, номаълум шахс унинг «Пайнет» шохобчасини калит танлаш йўли билан очиб, нархи 900 минг сўмлик «Nokia» русумли уяли телефонларни ўғирлаб кетганлигини маълум қилганди.

Мазкур ҳолат юзасидан ИИБ Академияси тингловчиси, Дилшодбек Рискулов ҳамда унга мураббий этиб бириктирилган Наманган шаҳар ИИБ ЖҚ ва УЖҚБ тезкор вакили, катта

лейтенант Анвар Жўраев томонидан тезкор-қидирув ишлари олиб борилди. Натижада мазкур жиноятни шу жойда яшовчи И. Ж. содир этганлиги аниқланиб, ашёвий далил билан қўлга олинди.

Шунингдек, иш ўрганаётган тингловчилар иштирокида таълим муассасаларида турли мавзуларда учрашув, давра суҳбатлари ҳам ўтказилмоқда. Ёш авлод ҳамда аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш борасида ҳуқуқий тарғиботлар юқори даражада ўтганлигини эътироф этган таълим даргоҳлари маъмурияти тингловчиларга, уларга билим берган профессор-ўқитувчиларга самимий миннатдорлик билдиришди.

Тингловчилар томонидан тарғибот ишлари давом эттирилмоқда.

Фарҳод БОБОМУРОДОВ,
капитан.

Сурхондарё вилояти ИИБда иш ўрганиш амалиётини ўтаётган Академия тингловчилари билан ИИБ фахрийлари ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Унда фахрийлар ҳаётий тажрибалари билан ўртоқлашишди, соҳанинг сир-асрорларини тушунтиришди. Келгусида етук ходим бўлиш учун тажрибали ходимлардан унумли фойдаланиш, улардан иш ўрганиш лозимлигини таъкидлашди. Ўз навбатида, вилоят ИИБ бошлигининг ўринбосари, подполковник А. Турсунов иш ўрганаётган тингловчилар ўзларига бириктирилган мураббийлар билан ҳамкорликда шаҳар ҳудудида содир этилаётган жиноятларни очишда, қидирувдаги жиноятчиларни топилган фаол иштирок этаётганини, тергов ҳаракатлари, тезкор-қидирув ва профилактик тадбирларда тажриба ошираётганини алоҳида қайд этди.

Бундан ташқари, тингловчилар жойларда таълим муассасалари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорликда ўтказилаётган тадбирлар, давра суҳбатлари, учрашувларда ҳам фаол иштирок этишяпти.

Дилмурод ХУДОЙҚУЛОВ,
лейтенант.

Хайрия концерти

КЎНГИЛЛАРНИ ШОД ЭТИБ

Беморлар ҳолидан хабар олиш, кўмакка муҳтож кишиларга ёрдам кўрсатиш халқимизга хос қадриятлардан саналади. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Учқун Тиллаев раҳбарлигидаги республика ИИБ Маданият саройи Ашула ва рақс ансамбли санъаткорларининг юртимиз бўйлаб хайрия концертлари бераётгани инсонийликнинг ёрқин ифодасидир.

Жиззах вилоятида ўтказилган тадбирда жамоатчилик вакиллари, таълим муассасалари ўқувчи ва талабалари, хизмат вазифасини бажариш вақтида ҳалок бўлган ички ишлар идоралари ходимларининг оила аъзолари, фахрийлар таклиф этилди. Концертдан тушган маблағлар хизмат вазифасини бажариш чоғида ҳалок бўлган ички ишлар идоралари ходимларининг оила аъзоларига ҳамда бемор фахрийларга моддий ёрдам сифатида берилди.

Фурқат ЖАББОРОВ,
катта лейтенант.

Худди шундай тадбир **Қашқадарё вилоятининг** шаҳар-туманларида ҳам бўлиб ўтди.

Концертга таклиф этилган узоқ йиллар ички ишлар идораларида хизмат қилиб, юрт тинчлиги ва осойишталигини таъминлашга муносиб ҳисса қўшган фахрийлар ҳамда бошқа меҳмонларнинг элимиз ардоғидаги санъаткорлар, сўз усталарининг чиқишларидан кўнгиллари шод бўлди. Улар юртимизда ҳеч ким эътибордан четда қолмаганини юракдан ҳис этишиб, бундай ғамхўрлик учун тадбир ташкилотчиларига миннатдорлик билдиришди.

М. МАЪДИЕВ,
катта лейтенант.

▼ Юсак мукофот соҳиблари

ХАВФ-ХАТАРНИ ПИСАНД ҚИЛМАЙ

Бу оилада олти фарзанд вояга етаётган эди. Узоқ қиш кечалари Абдумурод ака тўрт ўғил ва икки қизини атрофига тўглаб, уларга ҳаётини воқеаларни ҳикоя қилар, ўзбек мумтоз адабиёти намуналаридан ўқиб берарди. Болалари уни фавқулодда қизиқиш, ҳайрат билан тинглашарди. Отаси ўғилларини спортга ҳам ошно қилиб ўстирди.

Гапни хиёл узоқдан бошладик. Ана шу оилада униб-ўсиб вояга етган Мақсуд Қаршиев бугунги кунда ички ишлар идораси ходими. Унинг спортга бўлган қизиқиши йиллар ўтгани сайин кучайса кучайдики, сусайгани йўқ. Қўл жанги билан шуғулланади. Футбол мусобақаларида ҳимояда маҳорат билан ўйнайди.

У олий таълим муассасасини тугатгач, армия сафида йигитлик бурчини адо этиб қайтди. Сўнг 2005 йилда ИИБ Сержантлар таркибини тайёрлаш бўйича олий курсларига кирди. Ички ишлар идораларидаги фаолиятини 2006 йилда Самарқанд шаҳар ИИБда бошлади. Вилоят ИИБ АВБСО ташкил этилганидан буён ушбу отрядда хизмат қилиб келаяпти. Ҳозиргача қирқдан ортиқ жиноятларни «иссиқ изида» фош этишда фаол қатнашди.

Бу воқеа 2010 йилда юз берган эди. Ургут туманининг Мўминобод қишлоғида яшовчи бир фуқаро ўз хонадонидан гиёҳвандлик воситаси сақлаётгани ҳақида маълумот олинди. Катта мутахассис, сержант М. Қаршиев ҳамкасблари билан айтилган манзилга йўл олди. Ҳалиги уй кўздан кечирилаётганда, чордоқдаги лаш-лушлар орасидан иккита қопга жойланган захри қотил топилди.

Лавҳамиз қахрамони 2011 йилда ҳам етти кишидан иборат уюшган жиноий гуруҳни қўлга олишда қатнашди. Мазкур гуруҳ аъзолари Каттақўрғон тумани худудида кўплаб ўғрилиқлар содир этишган эди. Жумладан, ўнга савдо шохобчасига ўғрилиққа тушишганди. Ички ишлар идораси ходимлари уларнинг изига тушишгач, сержантлар Мақсуд Қаршиев ва Ёнарбек Эшқобилов

бошқа ҳамкасблари билан бирга пистирмада туришди. Кечаси соат икки яримларда ўғрилар кулфни бузиб, навбатдаги дўконга кирганларида отряд ходимлари томонидан қўлга олинди.

Ҳа, ушбу соҳа ходимларининг хизмати хавфу хатарга тўла. Чунки улар ўта хавфли жиноятчилар билан ҳам юзмаюз келишади. Бу кимсалар қуролланган бўлиши ҳам мумкин. Қолаверса, ҳар қандай шафқатсизликдан тап тортишмайди. Адолат тантанаси, ҳақиқат учун курашаётганлиги осойишталик посбонларини мардликка, хавфу хатарни писанд қилмасликка ундайди.

Сержант М. Қаршиев қурол-яроғлардан фойдаланиш бўйича йўриқчилик ҳам қилади. Ёш ходимларга мерганлик сирларини ўргатади. Қолаверса, тўплаган бой амалий тажрибасини улар билан ўртоқлашади. Шу сабабдан ҳам раҳбарлари уни қадрлашади, ёшлар хурмат қилади, ҳавас билан қарашади.

Ҳақиқатан ҳам унга ҳавас қилса арзийди. Сабаби, юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, фаолияти давомида кўплаб ютуқларни қўлга киритди. Бунинг учун кўп бора мукофотланди. Ватан ҳимоячилари кунни арафасида эса сержант Мақсуд Қаршиев Юртбошимиз Фармонида биноан «**Жасорат**» медали билан тақдирланди.

– Ушбу мукофотни бутун жамоамизга берилган деб ҳисоблайман. Уларнинг кўмагисиз, қўллаб-қувватлашисиз бундай ютуқларга эриша олмасдим. Айниқса, устозим – отрядимиз командири, майор Дилшод Жўраевдан миннатдорман, – дейди у.

Дилбар САЛОҲИДИНОВА.
Самарқанд вилояти.

▼ 2015 йил — Кексаларни эъзозлаш йили

ФАРОВОН КУНЛАР ШУКРОНАСИ

(Давоми.
Бошланиши 1-бетда).

Абдувоҳид ота урушдан қайтгач, узоқ йиллар ички ишлар идораларида сидқидилдан хизмат қилди. Ёнгин хавфсизлиги тизимида фаолият кўрсатиб, кўплаб инсонларнинг ҳаётини сақлаб қолди. Подполковник унвонида иззат-ҳурмат билан нафақага чиқди. У кишини кўрганлар ҳеч ҳам тўқсон ёшни уриб қўйган мўсафид деб ўйламайди. Ҳали тетик бўлган отахон мудом ҳаракатда: маҳаллада, таълим муассасаларида ёшларга тинчликнинг улугъ неъмат экани, бугунги фаровон

ҳаётимизнинг қадрига етиш, уни асраб-авайлаш зарурлиги ҳақида насиҳат қилади.

— Мана, шунча ёшни яшаб кўйдик. Ҳаётда фақат бир нарса қолар экан. Бу ҳам бўлса яхшилик, — дейди Абдувоҳид ота. — Халқимиз ҳам бекорга «Яхшилик қилсанг ҳам айтади, ҳам қайтади» демайди. Умрим бўйи кўлимдан келганча одамларга яхшилик қилдим, кўплаб шогирдлар етиштирдим. Ҳали-ҳануз «устоз-устоз» деб келиб хабар олиб туришади. Бизга ўхшаган кексаларни эъзозлаб келаётган Ички ишлар вазирли-

ги раҳбариятидан, шогирдларимдан, айниқса, Президентимиздан беҳад миннатдорман.

Отахоннинг насиҳатлари, тарбиясини олган фарзандлари ҳам кам бўлмади. Кенжа ўғли Абдужалил Обидов ота изидан бориб, узоқ йиллар ички ишлар идораларининг ёнгин хавфсизлиги хизматида фаолият кўрсатди, майор унвонида нафақага чиқди. Бугунги кунда отахоннинг ишини неваралари капитан Суннатullo Обидов ва сержант Баҳодир Обидов давом эттирмақда.

Фозил МАМАШАРИПОВ.

ҲАЁТ МАКТАБИДАН САБОҚ ОЛГАН ОТАХОН

Кексаси бор уйнинг файзи бошқача бўлади. Бундай хонадонда тинчлик-аҳиллик, қут-барақа, ўзгача тароват ҳукмронлик қилади. Чунки бобо-момоларимиз катта ҳаёт мактабидан сабоқ олганлар. Уларнинг панд-насиҳатлари, кўрсатган йўл-йўриқлари бизни доимо тўғри йўлга бошлайди. Дуолари бало-қазолардан асрайди.

Не бахтки, бундай бахтиёрлик зиёси-ла, нурафшон хонадонлар юртимизда жуда кўп. Тўқсон икки ёшни қаршилаётган Ҳамид бобо Ҳотамов истиқомат қилаётган хонадон соҳибу соҳибалари ҳам ана шундай бахти кулган инсонлар десак, адашмаган бўламиз.

– Эҳ-ҳе, бу бошдан не савдолар ўтмади, дейсиз, – дейди Ҳамид бобо ўтган кунларини хотирлаб. – Айни йигитлик чоғида Иккинчи жаҳон уруши бошланди. Тенгқурларим қатори мен ҳам урушга отландим. Аёвсиз жангларда қатнашдим. Неча бор ўлиб, неча бор тирилдим. Урушдан кейинги оғир, заҳматли йилларни ҳам кўрдим. Шукрки, бугун мамлакатимиз озод, юртимиз тинч, халқимиз, фаровонликда яшаяпти. Билсангиз, истиқлол шарофати, Президентимиз гамхўрлиги туфайли биз, кексаларга

кўрсатилаётган эътибор, эъзоз ва мурувватдан кўнглим тоғдек кўтарилиб, ўзимни гўё яна ёшариб бораётгандек ҳис қиламан.

Ҳамид Ҳотамов урушдан қайтгач, вилоят ИИБда кино-лог-инспектор лавозимида хизмат фаолиятини бошлади. Қанчадан-қанча жиноятларни очишда фаол иштирок этди. Айниқса, ўғрилиқ жиноятининг камайишига муносиб ҳисса қўшди. Узоқ йиллар шу лавозимда хизмат қилиб, нафақага чиқди. Бугунги кунда эса фарзандлари ҳамда неварая чеваралари ардоғида. Бахти бе-

камлик, том маънодаги бахтиёрлик аслида шу эмасми?!

– Ватан тинчлигини таъминлашдан ҳам савобли иш йўқ бу ёруғ оламда, – дейди Ҳамид бобо чехрасидан нур ёғилиб. – Агар мўъжиза рўй бериб, қайтадан ёш бўлиб қолсам, юрт осойишталигини таъминлашга, фуқароларнинг ҳақ-хуқуқларини ҳимоя қилишга яна бел боғлардим. Чунки бундай озод ва обод Ватанга жон фидо қилсанг арзийди...

Мирзоқул ҒАНИЕВ.
Бухоро вилояти.
Муаллиф олган сурат.

Учрашув

Адабиёт ихлос-мандлари орасидан Ўзбекистон халқ ёзувчиси Тохир Малик қаламига мансуб бўлган китобларни завқ билан мутолаа қилмаган инсонларни учратиш мушкул. Ушбу асарларнинг айримлари асосида фильмлар ҳам суратга олинган. Адиб ижодида ижтимоий мавзу муҳим ўрин эгаллайди. Айниқса, тарбия масаласига алоҳида эътибор берилган.

Шу сабабли ИИБ Академияси тингловчи қизларининг таниқли ёзувчи билан бўлиб ўтган учрашуви ҳам «Тарбиянинг муҳим ма-

БИР КИТОБ МУҲОКАМАСИ

салалари» мавзусига бағишланди. Унда адиб асосан «Келинлар даф-

тари» номли китоби устида тўхталди. Ушбу китоб бўлажак ёш оила

бекаларига бағишланган. Муаллиф ундаги ўзбек аёлларига хос

бўлган ор-номус, диёнат, андиша, ифбат, сабр-тоқат, шукрона-

лик, ширинсўзлик, тежамкорлик ҳамда катталарга бўлган ҳурмат масалаларига батафсил тўхталиб ўтди. Катта ҳаётини тажрибага эга бўлган адиб оилада юзага келиши мумкин бўлган қийинчиликлар ва уларни бартараф этиш йўллари ҳақида ўзининг қимматли маслаҳатларини берди.

Тадбир иштирокчилари адиб ижодига мансуб бўлган бошқа асарлари хусусида ҳам ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди. Шунингдек, ўзларини қизиқтирган саволларга ҳам етарлича жавоб олдилар.

Михли САФАРОВ,
кичик сержант.

МАСЪУЛИЯТ ТАЛАБ ЭТАДИ

Қадимий ва ҳамшиша навқирон Хива шаҳри мана бир неча асрлардан буён хорижликлар диққатини ўзига тортиб келмоқда. Шунинг учун ҳам ҳар йили дунёнинг турли мамлакатларидан очиқ осмон остидаги музейни томоша қилгани минг-минглаб сайёҳлар таширф буюради.

Йилдан йилга хорижлик меҳмонлар сонининг ошиб бориши ички ишлар идоралари ходимлари зиммасига катта масъулият юклаши табиий. Шу боис сайёҳларнинг паспорт тартиботи қоидаларига риоя қилишлари мунтазам равишда текшириб борилмоқда. Бундай тадбирларни ўтказишдан асосий мақсад аҳоли ўртасида паспорт тизими қоидаларига риоя қилинишини таъминлаш, энг асосийси юртимизда тинчлик ва осойишталикни сақлашдан иборатдир.

— Йил бошидан маҳалламизда белгиланган режа асосида тарғибот гуруҳлари ташкил этилди, — дейди туман ИИБ ҚООБ профилактика инспектори, катта лейтенант Руслан Абдуллаев. — Улар хонадонларда бўлиб, жиноятчиликнинг олдини олиш ҳамда унга қарши кураш, огоҳлик ва хушёрлик масалалари юзасидан тушунтириш ишлари олиб боришяпти. Ҳамкорликда амалга оширилаётган бундай ибратли ишлар натижасида жорий

йилнинг ўтган даври мобайнида ҳудудимизда ҳуқуқбузарлик ва жиноят содир этилишига йўл қўйилмади. Қолаверса, хонадонлар ўртасида ўзаро ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик яхши йўлга қўйилгани боис, ушбу йилда нотинч оилалар ҳам қайд этилмади. Бундай хайрли ишларни амалга оширишда маҳалла фуқаролар йиғини раиси Олимбой Отажонов, диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчи Шарофат Собирова, «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси раҳбари Тохир Обидов, фаоллардан Бердибой Мадримов, Собиржон Ҳасанов, Рустам Искандаров, Комил Худойбергенов кабиларнинг ҳиссаси самарали бўляпти.

Тинчлик ва хотиржамлик бор жойда ободончилик ишлари ҳам жадал ривожланишини яхши англаган маҳалла фаоллари кўча ва хиёбонларда тозалikka риоя этиш, боғлар барпо этишга алоҳида эътибор қаратишяпти. Шунингдек, ёшларни ижтимоий

фойдали меҳнатга жалб қилиш, уларнинг ўқув машғулларида фаол иштирокини таъминлаш масалалари ҳам ҳамкорлик ва ҳамжиҳатликда ижобий ҳал этилмоқда.

Маҳаллада аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш масканлари сонини кўпайтириш масаласи ҳам йиллик дастурий режага киритилган бўлиб, бу борадаги ишлар қизғин давом этмоқда. Бундан ташқари, турғун савдо шохобчаларини аҳоли эҳтиёжи учун зарур бўлган истеъмол товарлари билан таъминлаш вазифаси доимий назорат остига олинган.

Аҳолининг асосий қисми хунармандлардан иборат бўлган ушбу маҳаллада халқ

истеъмоли учун зарур бўлган кўплаб кийим-кечаклар, уй-рўзгор буюмлари, ёғочдан ясалган турли маҳсулотлар, чинни ва сопол идишлар тайёрланмоқда. Ота-боболардан мерос бўлиб келаётган бу касб билан шуғулланаётганлар сони йилдан йилга ортиб бормоқда. Қолаверса, аҳолини иш билан таъминлаш масалалари ҳам ижобий ҳал этилаёпти.

— Маҳалламиз аҳолисининг асосий қисмини ёшлар ва вояга етмаганлар ташкил этади, — дейди «Ичон қалъа» маҳалла фуқаролар йиғини раиси Олимбой Отажонов. — Шу боис ёш авлодни комил инсон қилиб вояга етказиш масаласига алоҳида эътибор қаратаёلمиз. Биз ҳар жиҳат-

дан интилувчан, билимга чанқоқ ёшларга барча зарур шароитларни яратиб бера олсакки, эзгу мақсадларимизга эришишимиз мумкин. Шу ўринда ёшларимизни ўқитиш, тарбиялаш ва иш билан таъминлаш масаласи давлатимиз сиёсатининг устувор вазифаларидан бири бўлиб қолаётганини алоҳида таъкидламоқчиман. Маҳалламиз аҳолисининг асосий қисми хунармандчилик билан шуғулланишини инобатга олиб, бу соҳани янада ривожлантиришга ҳамда ёшларимизни касбга йўналтиришга ҳаракат қилаёلمиз. Қолаверса, Ичон қалъадаги бой тарихий обидаларни авайлаб-асрамоғимиз ҳамда келажак авлодга асл ҳолатича етказмоғимиз лозим.

Юрт тинчлиги, халқ осойишталигини таъминлаш шу заминда яшаётган ҳар бир фуқаронинг муқаддас бурчидир. Буни яхши англаган Ичон қалъаликлар туман ички ишлар бўлими ходимлари билан ҳамкорликда кечани кеча, кундузни кундуз демай фаол иш олиб боришмоқда.

Худойберган ЖАББОРОВ.

Хоразм вилояти.

Суратда: профилактика инспектори, катта лейтенант Руслан Абдуллаев маҳалла фаоллари билан суҳбатлашмоқда.

Муаллиф олган сурат.

ЭЛ ИШОНЧИН ОКЛАЁТГАНЛАР

Ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ҳам патруль-пост хизмати ходимларининг муҳим вазифаларидан ҳисобланади. Доимо кўчаларда, жамоат жойларида хизмат олиб борадиган бу соҳа ходимлари бирор кўнгилсизликни, жиноятни кўрди дегунча бартараф этиш чораларини кўришади.

— Ходимларимиз асосан Бухоро шаҳрининг турли йўналишлари бўйича хизмат ўтайди, — дейди вилоят ИИБ ППХ ва ЖТСБ ППХ батальони командири, подполковник Йўлдош Тўраев. — Маълумки, жиноят қилишни кўнгилга туккан шахс қулай пайт ва жой танлайди. Ана шуни назарда тутиб, патрулларнинг йўналишини жамоат жойларида содир этилган ҳуқуқбузарликлар таҳлилидан келиб чиқиб белгилаймиз. Шу боис ҳам ишимиз унумли бўляпти. Жорий йилнинг биринчи чорагида ходимларимиз иштирокида 56 та жиноят очилди. Шундан 9 таси бевосита ходимларимиз томонидан фош этилди. Шу билан бирга, ўнга яқин жиноятнинг олди олинди. Бундан ташқари, қидирувда юрган уч нафар шахс қўлга олинди, ички ишлар идораларига топширилди. Ана шундай кўрсаткичларга эришишда жонбозлик кўрсатгани учун 20 нафарга яқин ходим моддий рағбатлантирилди.

Батальон ходимлари ижобий кўрсаткичларни пасай-

тирмасликка ҳаракат қилмоқда. Жорий йилнинг ўтган даврида Бухоро ва Когон шаҳарлари ҳамда Ғиждувон туманида ҳуқуқбузарлик содир этган 3100 нафарга яқин шахс-

дан автомашинага яқинлашиб, уларнинг қилмишидан воқиф бўлишди. Улар автомашинанинг олд эшигини очаётган экан. Осойишталик посбонлари эгри ниятли кимсаларни жиноят устида қўлга олишди.

Фуқаро М. Ажигалиев эса Бухоро шаҳар ИИБга ариза билан мурожаат қилди. Маълум бўлишича, унга тегишли бўлган 1 млн. 200 минг сўмлик «Suzuki» русумли скуттерни

чи бўлиб етиб боришади. Бундай пайтларда жиноятчини тутиш, жабрдийдага кўмак бериш бўйича тезкорлик билан чора кўришига тўғри келади.

Масалан, яқинда сафдорлар М. Сахатов ва Ф. Саъдиллоев кечки пайтда Бухоро шаҳридаги М. Иқбол кўчасида жойлашган вилоят Халқ банки биносини олдида ўтишаётганда «Нексия» автомашинаси атрофида ўралашиб юрган кимсаларни кўриб қолишади. Хушёр ходимлар сездирмас-

номаълум шахслар ўғирлаб кетган экан. Олиб борилган тезкор-қидирув ва суриштирув тадбирлари давомида ППХ батальони 2-отряд командири, майор И. Фуломов, 3-отряд гуруҳ командири, сержант Ў. Нетьматов ҳамда милиционер-ҳайдовчи, сафдор А. Бобоев ушбу жиноятни жондорлик С. Комил ва Р. Диёр содир этганини аниқлашди. Қонунбузарлар қўлга олинди, ўғирланган нарса эгасига қайтарилди.

жиноятлар тезкорлик билан фош этилмоқда.

Шахсий таркибнинг самарали фаолият кўрсатиши учун барча қулайликлар яратилиб, хизмат замонавий алоқа воситалари ҳамда зарур анжомлар билан таъминлаб келинмоқда. Ходимларнинг касбий маҳорати ва жанговар тайёргарлиги мунтазам ошириб борилаётгани ютуқлар омили бўляпти. Ана шундай ютуқлардан бири, «Патруль-пост хизматининг аълочи милиционери» кўриктанловининг вилоят босқичида кичик сержант Охунжон Ҳайитов биринчи, сафдорлар Валижон Ачилов ва Аббор Бобоев иккинчи ҳамда учинчи ўринларни эгаллади. Улар эндиликда кўрик-танловнинг финал босқичида қатнашадиган бўлди.

Қисқаси, тунги автопатруль ва пиёда патруль ходимлари Бухоро аҳли ва меҳмонлар хотиржам ором олиши учун хизматда бўляпти. Биз хушёр посбонларнинг юрт тинчлиги, осойишталигини таъминлашга қўшаётган ҳиссалари бундан-да, зиёда бўлаверсин дегимиз келади.

Нодир ХОЛИҚОВ,
капитан.
Мирзокул АҲАДОВ,
ўз муҳбиримиз.

Бухоро вилояти.

Суратларда: ППХ батальони ходимлари фаолиятдан лавҳалар.

ОСОЙИШТАЛИК ЙЎЛИДА

ЎЗ КАСБИНИНГ УСТАСИ

... Ўтган йилнинг киш кунида Бўз туманининг Гузар маҳалласидаги автомобилларни ювиш шохобчасидан «Кобальт» русумли машина олиб қочилди. Аксига олиб, автоуловнинг юкхонасида кўп миқдорда пул ҳам бор эди. Вилоят бўйлаб ушбу ҳолат бўйича «Тўсиб ушлаш» тадбири эълон қилинди. Орадан бир неча соат ўтиб, ИПХ ходимлари олиб қочилган автомобилни Асака тумани ҳудудида техник соз ҳолатда топишди. Аммо машинанинг юкхонасидаги пул йўқолган эди.

– Биринчи галда машина ювиш шохобчаси ишчиси Х. Сардордан гумон қилинди, – дейди Бўз тумани ИИБ тергов гуруҳи терговчиси, катта лейтенант Мансурбек Азимов. – Сабаби «Кобальт»ни ювиш айнан унга топширилган эди. Машина билан бирга Х. Сардорнинг ҳам йўқолиб қолганлиги шубҳани янада кучайтирди. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида тезкор ходимлар гумон қилинувчини узоқ қариндошининг уйида қўлга олишди.

Тергов ҳаракатлари жараёнида қуйидаги

тафсилотлар аниқланди. Банк ходимларидан Жўрабек Тўхтасинов машинани ювиш учун қолдиради. Автоуловнинг калитини шохобча эгасига бериб, ярим соатдан кейин машинани олиб кетишини айтади.

Х. Сардор автомобилни юваётганда, унинг юкхонасини очиб кўрди. Елим халтадаги пулларга кўзи тушиб, нияти бузилди. Дарҳол машинага ўтириб, виллоят маркази томон йўл олди. Пулни олиб, терговни чалғитиш учун машинани Асакада қолдириб кетди. Ав-

томобилнинг юкхонасидан топилган кўплаб бармоқ изларининг Сардорга тегишлилиги унинг қилмишини фош этди.

Катта лейтенант М. Азимов ўғрилиқлар, фирибгарликлар, босқинчилик ҳужумлари билан боғлиқ ҳолатларни, иқтисодий жиноятларни тергов қилади.

Мансурбек Азимов 2011 йилда Наманган давлат университети-

нинг ҳуқуқшунослик факультетини битиргач, Бўз тумани ИИБ терговчиси этиб тайинланди. Унга тергов гуруҳи бошлиғи, майор Мирзохид Мамажонов ўзининг бой тажрибасини, ҳужжатлар билан ишлаш қоидаларини, терговчиликнинг психологик жиҳатларини ўргатди.

Ҳаолияти давомида катта лейтенант Мансурбек Азимов кўплаб

жиноят ишларини тергов қилди. Улар орасида кўп эпизодли, мураккаблари талайгина. Аммо велосипед ўғирлигига ўхшаган оддийлари ҳам бор. Лавҳамиз қаҳрамони уларнинг ҳар бирини тергов қилишга катта масъулият билан ёндашади.

– Терговчи ҳар куни турли жиноятлардан жабр чеккан инсонлар, ушбу жиноятларни содир этган кимсалар билан мулоқот қилишига тўғри келади, – дейди у. – Уларнинг айримлари терговчига кўполлик қилишади, ҳатто дўқ-пўписа, дағдаға қилишдан ҳам қайтмайди, уни кўрқитмоқчи бўлишади. Шунақа пайтларда руҳий чидамлик, ирода кучи асқотади. Ҳар қандай вазиятда ҳам терговчи касб маданиятига, қонун талабларига риоя этиши, инсоф, адолатни унутмаслиги шарт. Бировни айбдор, дея хулоса чиқариш ундан жуда катта масъулиятни талаб этади.

Ҳа, терговчи бўлиш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди.

Чунки бу касб соҳибининг олий юридик маълумотга ва таҳлил қила олиш қобилиятига эга бўлиши камлик қилади. Бундан ташқари, у инсон руҳиятини нозиклик билан тушуниши, вазифасини холислик, ҳалоллик билан бажариши талаб этилади.

Ҳақиқий терговчининг касбий маҳорати шундаки, у иш жараёнида гумон қилинувчининг айбини ишончли далиллар ёрдамида асослайди ёки унинг айбисиз эканлигини исботлайди. Хайрихоҳлик, раҳм-шафқат, бошқаларнинг ҳис-туйғуларини ва хатти-ҳаракатларини тушуниш қобилияти каби хислатларсиз бунинг уддасидан чиқиш мушкул. Катта лейтенант Мансурбек Азимов ушбу фазилатларнинг барчасига эга, демакки ўз касбининг устаси.

Борис КЛЕЙМАН.

Анджсон вилояти.

Суратда: Бўз тумани ИИБ

терговчиси, катта

лейтенант Мансурбек

Азимов.

Муаллиф олган сурат.

ҲАР ЖИҲАТДАН ИШОНЧЛИ

Халқимизда «Ўзинга эҳтиёт бўл, кўшнингни ўғри тутма», деган нақл бор. Дўстлик шахрида яшовчи Замира Исаеванинг хонадонидан кундуз кунлари одам бўлмасди. Гоҳида ишхонасида ўтирганида уйдан хавотир оларди. Кўшнларидан бири уйини кўриқловга топширганини эшитиб, унга маслаҳат сўраб борди.

– Ҳар жиҳатдан ишончли, – деди кўшниси. – Мана, бизнинг уйда ҳамма ўқишга, ишга кетади. Кўриқловга топшириб қўйиб, бемалол юрамиз. Тўлови ҳам унчалик қиммат эмас.

Шундан сўнг Замира опа туман ИИБ ҳузуридаги туманлараро кўриқлаш бўлимига мурожаат этди. Бўлим мутахассислари бир куннинг ўзида керакли ҳужжатларни расмийлаштириб, хонадонга ташвишгоҳ аппаратларини ўрнатиб кетишди. Бу хонадон аъзолари энди хотиржам ишга, ўқишга, меҳмонга боришарди. Буни эшитган яна бир таниши – Қаршиевлар оиласи ҳам техник кўриқлов хизматидан фойдалана бошладилар.

– Кўриқланаётган объектларда ҳеч қандай ўғрилиқ содир этилмаётгани туфайли ҳам мижозларимиз кўпайиб бормоқда, – дейди Дўстлик тумани ИИБ ҳузуридаги туманлараро кўриқлаш бўлими ТҚП бошлиғи, кичик сержант Бектош Қобилов. – Шу йилнинг ўтган биринчи чорагида беш нафар фуқаро хонадонини кўриқловга олдик.

Бўлим ходимлари ҳар иккала тумандаги банк муассасалари, давлат идоралари, ташкилот, корхоналарни

ҳам ишончли кўриқлашмоқда. Шу билан бирга, ҳудудларда тинчлик-осойишталикни сақлаш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва жиноятчиликка қарши курашиш, жамоат тартиби ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш юзасидан ўтказилаётган тадбирларда фаол иштирок этишмоқда. Шу ўринда бевосита ходимлар томонидан ташмачилик, ўғрилиқ ҳолатлари аниқланаётгани ва ҳуқуқбузарлар қўлга олинаётганини ҳам айтиб ўтиш жоиз.

Дўстлик шахридаги пахта тозалаш корхонасида ишловчи А. Руслан тунда завод омборидан салкам беш юз килограмм чигитни ўмариб кетмоқчи бўлганида, шу ҳудудда хизмат ўтаётган сержант Баҳодир Аллаёров томонидан қўлга олинади.

Мазкур корхонанинг яна бир ишчиси С. Ўтажон эса бир йўла тозаланган пахта ни ўмариш режасини тузди. Кундузи омбордан уч юз килограммдан ортиқ пахта ни ўғрилаб, пана жойга яширади. Ярим тунда ҳамма уйкуга кетганда девор ошириб, уни олиб кетмоқчи бўлганида сафдор Али Анорбоев томонидан қўлга туширилади. Ходимлар иштирокида ва бевосита ўзлари томонидан

аниқланган ўғрилиқлар ҳақида яна кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

– Йил бошидан бери ҳар иккала тумандан яна олтита ташкилот билан кўриқловга олиш тўғрисида шартнома тузилди, – дейди Дўстлик тумани ИИБ ҳузуридаги туманлараро кўриқлаш бўлими бошлиғи, капитан Икром Сулаймонов. – Кўриқловга олинаётган объектлар сонини ошириб бораётгани, аввало, ходимларимизнинг масъулиятни ҳис этиб хизмат қилаётганларидандир. Айниқса, сержантлар Б. Оллаёров ва А. Бекмуродовлар командирлик қилаётган бўлинмалар ходимлари ўз вазифасига виждонан ёндашиб, ҳар қандай ҳуқуқбузарлик, ташмачилиқларга мурокасиз бўлаяптилар.

Кейинги йилларда хизматга бўлган талабнинг ошиб боришида соҳанинг замонавий кўриқлов аппаратлари, техник воситалар, автомашиналар билан таъминланаётгани ҳам муҳим ўрин тутмоқда. Энг асосийси, ходимлар ўзларига билдирилган ишонч ни тўла оқлашарди. Техник кўриқлаш пультага уланган ҳар бир объект, шунингдек давлат муассасалари, хонадонлар кўз қорачигидай асралмоқда. Жойларда ҳеч қандай ҳуқуқбузарлик содир этилишига йўл қўймаслик учун бор имкониятлар ишга солинмоқда.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

Жиззах вилояти.

ИИБ Матбуот хизмати хабарлари

ЗЎРАВОН ҚОЧА ОЛМАДИ

Тунда пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек тумани Қодиров кўчасида ўзаро гап талашиб турган икки киши шу ҳудудда хизмат олиб бораётган ички ишлар идоралари ходимларининг эътиборини тортди. Маълум бўлишича, шу туманда истиқомат қилувчи К. Қаҳҳор маст ҳолда фуқаро

П. Алексейга тан жароҳати етказиб, пичоқ билан кўрқитиб ундан пул талаб қилаётган экан. Осойишталик посбонларини кўриб қочишга уринган К. Қаҳҳор тезда қўлга олинди.

Мазкур ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

САЁҚ ЮРИШ ОҚИБАТИ

Самарқанд вилояти Ургут туманида яшовчи йигирма ёшли Б. Аваз ва М. Нўмон бирор ишнинг бошини тутмай, саёқ юриб нимадир сабаб бўлиб, жанжаллашиб қолишди. Муштлашув жараёнида Б. Аваз жаҳлига эрк бериб, М. Нўмоннинг кўкрак ва оёғига пичоқ билан жароҳат етказди. Жабрланувчи шифохонага ётқизилди. Зўравон эса қилган иши учун тергов ҳаракатларига жалб қилинди.

УСТАХОНА ЭШИГИНИ БУЗИБ...

Номаълум шахс Урганч туманидаги уяли телефонларни таъмирлаш устaxonаси эшигини бузиб кириб, у ердан 18 дона турли русумдаги уяли телефон аппарати ва бир дона камерани ўмариб кетган. Олиб борилган тезкор-қидирув тадбирлари натижасида ўғрилиқни содир этишда гумон қилиниб шу туманда яшовчи

Х. Рафиқ қўлга олинди.

Ушбу ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари давом эттирилмоқда.

Шерали АНВАРОВ,

майор.

Маърифат ва сиёсий ўқиш

ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТ ВА ҚОНУНЧИЛИК ТАРФИБОТИ

Аҳолининг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш фуқаролик жамиятини ривожлантиришнинг муҳим йўналишларидан биридир. Шу боис, мустақиллик йилларида мамлакатимизда халқаро андозаларга мос миллий қонунчилик асосларини яратиш билан бирга уларнинг мазмун-моҳиятини аҳолига етказиш ишларига жиддий эътибор қаратилмоқда. Зеро, ҳуқуқий маданиятга эришиш йўлидаги улкан вазифалар фақатгина ҳуқуқшунослар, давлат хизматчилари ёки тор доирадаги мутахассислар ёхуд ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимларига тегишли дейиш калтабинликдир.

Ҳуқуқий маданият жамиятнинг илғор ҳуқуқий ғоялар ва қонунлар, билим ва кўникмаларни қабул қилишга тайёрлигида, шунингдек билимлар, кўникмалар ва амалдаги ҳуқуққа муносабатда ўз ифодасини топади. Ҳуқуқшунос олимларнинг фикрича, ҳуқуқий маданият – фуқаролик жамияти аъзолари ўз ҳуқуқий билимлари ва кўникмаларини ўзлаштирувчи ёки ривожлантирувчи ижодий фаолиятнинг муайян хусусияти ва даражасидир. Ниҳоят, ҳуқуқий маданият ҳуқуқ соҳасидаги ижодий фаолият маҳсули, яъни жамият ҳуқуқий билимлари, кўникмалари ва маҳоратининг мажмуи сифатида намоён бўлади.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг муваффақияти нафақат фуқароларнинг сиёсий онги, балки уларнинг ҳуқуқий маданияти даражасига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқ. Республикаимизда суд-ҳуқуқ соҳасида олиб борилаётган ўзгаришлар, амалга оширилаётган демократик жараёнларда фуқароларнинг ҳуқуқий маданияти муҳим роль ўйнайди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, инсоннинг ҳуқуқий маданияти аввало оилада шаклланади, таълим жараёнида сайқаллашади, у мустақил ҳаётга қадам қўйганида эса янада такомиллашади. Бинобарин, шахснинг ҳуқуқий маданияти ривожланишида тор маънода оиланинг, маҳалланинг, таълим муассасаларининг, том маънода эса давлат ва жамиятнинг тутган ўрни шакл-шубҳасиз каттадир.

Глобаллашув ва интеграциялашув жараёни кучайган, ахборот хуружлари авж олаётган мурракаб шароитда аҳолининг, айниқса, ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини шакллантириш ва ривожлантиришда миллий менталитетнинг аҳамиятини ҳам назардан четда қолдирмаслик керак. Асрлар давомидида синовлардан ўтиб келаётган ва миллий кадриятларга асосланган шундай ахлоқий нормалар мавжудки, улар ҳеч қаерда битилмаган бўлса-да, мажбурий аҳамиятга эга бўлмаса-да, ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ.

Синциклал эътибор берсангиз, юртимизнинг кўплаб маҳаллаларида отасидан мерос бўлиб қолган уйда энг кенжа ўғил фарзандлар ўз оилалари билан яшаётганига гувоҳ бўласиз. Фақатгина ўзаро келишув, қарин-

дош-уруғларнинг рози-ризолиги билан бўлган айрим ҳолатлар, бундан мустасно, албатта. Ўзбекиона бўлган мазкур ҳолатни ўз ҳақ-ҳуқуқини англамаслик, бошқа оила аъзоларнинг ҳуқуқларини камситиш ёки менсимаслик, бир сўз билан айтганда, ҳуқуқий маданиятсизликнинг белгиси сифатида тушунадиганлар қаттиқ янглишадилар.

Аксинча, етарли мол-мулкка эга бўла туриб, мерос талашган ва оқибатда ота-она фарзандга, ака укага ёв бўлиб қолаётганларни, афсуски, онда-сонда бўлса-да кўриб, эшитиб ҳуқуқий маданият етишмаслиги ҳақида эмас, балки инсонлар ўртасидаги меҳр-оқибат, кадр-қиммат сусайгани ҳақида ўйлаб қолсан, киши. Аслини олганда, ҳуқуқий маданиятнинг замирида инсонларга хос бўлган маданият ва қадриятлар умумлашганлигини зинҳор унутмаслигимиз керак.

Аҳолининг ҳуқуқий онгини ва ҳуқуқий маданиятини ошириш учун оммавий ахборот воситаларининг имкониятларидан кенг фойдаланиш, таълим муассасалари ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ҳамкорлигида ҳуқуқий тадбирлар ташкил этиш, бир сўз билан айтганда, қонунчилик тарғиботини кучайтириш муҳим аҳамиятга эга. Ушбу ўта муҳим вазифаларни муваффақиятли ҳал этишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш ҳақида»ги 1997 йил 25 июндаги Фармони эслаб ўтиш жоиз бўлади.

Аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш борасидаги давлат сиёсати инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг бирламчи аҳамиятга эга эканлиги, Конституция ва қонунларнинг устунилиги, демократлашув, ижтимоий адолат, ҳуқуқий тарбиянинг изчиллиги ва умумийлиги, ҳуқуқий маълумотларнинг очиқлиги каби асосий қондаларга таянади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 4 январдаги «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида»ги Фармойишига асосан мактабгача таълим муассасаларида «Конституция сабоқлари», умумий ўрта таълим муассасаларининг 1–4-синфларида «Конституция алифбоси», 5–7-синфларида «Конституция оламига саёҳат», 8-синфида «Давлат ва ҳуқуқ асослари», 9-синфида «Конституциявий ҳуқуқ асослари» фанлари ўқитилаётгани ёшларнинг ҳуқуқий билим ва маданиятини оширишдан давлат нечоғлик манфаатдор эканлигини англашимиз мумкин.

Бундан ташқари, аҳолининг замонавий, фуқаролик жамиятига хос янги ҳуқуқий маданияти ва маънавиятини шакллантиришда Вазирлар Маҳкамасининг «Ҳуқуқий тарғибот ва маърифат бўйича давлат органлари ишларини мувофиқлаштириш бўйича идоралараро кенгаш тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги 2012 йил 23 июлдаги Қарори ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда.

Таъкидлаш жоизки, сўнгги йилларда Ички ишлар вазирлиги раҳбарияти томонидан аҳолини ҳамда ички ишлар органлари ходимларини ҳуқуқий билим ва ҳуқуқий маданиятини мунтазам равишда ошириб бориш ишларига жиддий эътибор берилмоқда. Хусу-

рганларида қонун ҳужжатларининг туркумлаштирилган ҳисобини юритиш қондалари»га мувофиқ ҳамда ички ишлар идораларида қонунчилик ва ҳуқуқни қўллаш амалиётини, қонун ҳужжатларининг туркумлаштирилган ҳисобини ва назорат нусхаларини юритиш ишларини такомиллаштириш мақсадида 2014 йил 7 декабрда Ички ишлар вазирининг «Ички ишлар органларида қонун ҳужжатларининг туркумлаштирилган ҳисобини юритиш тартиби тўғрисидаги йўриқнома тасдиқлаш ҳақида»ги буйруғи қабул қилинди.

Ушбу йўриқноманинг мақсади «Давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларида қонун ҳужжатларининг туркумлаштирилган ҳисобини юритиш қондалари» асосида ҳамда мазкур йўриқномада белгиланган тартибда ички ишлар органларида қонун ҳужжатларининг туркумлаштирилган ҳисобини юритиш, яъни уларни марказлаштирилган тартибда йиғиш, ҳисобга олиш, киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчаларни ўз вақтида қайд этиш ҳамда назорат нусхаларини олиб бориш ишларини сифатли ташкил этишдан иборат.

2015 йил биринчи чорак якуналарининг таҳлиллари шуни кўрсатмоқдаки, ўтган давр мобайнида ички ишлар органлари томонидан республикамиз бўйича жами 4854 мартаба ҳуқуқий тарғибот ишлари ўтказилган бўлиб, шуларнинг 2522 таси айнан қонунларга оид эканлиги аҳамиятлидир.

Қонунларнинг мазмун-моҳиятини ходимларга ва аҳолига етказишда 1670 та оғзаки (маърузалар, давра суҳбатлари, семинарлар), 606 та оммавий ахборот воситаларида (телевидение, радио, газета, журналларда), 142 та кўргазмали (плакатлар, буклетлар, видеолавҳалар), 104 та ёзма (ўқув ва ўқув-услубий қўлланмалар, рисоалар) шаклда тарғибот ишлари олиб борилган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг 2015 йил 23 январда бўлиб ўтган қўшма мажлисидаги маърузасида ҳуқуқ ижодкорлигидаги устувор вазифаларга ҳам алоҳида тўхталиб ўтди. Юртбошимиз парламентимизнинг янги таркибда шакллантирилган депутатлари ва сенаторлари эътиборига қабул қилинаётган қонунлар одамлар ҳаётига, сиёсий, иқтисодий тараққиётига қандай таъсир кўрсатаётганлигини, қонунларни қабул қилиш ҳамда уларнинг лойиҳаларини тайёрлаш жараёнидаги мавжуд муаммоларни етказар экан:

биринчидан, қабул қилинган қонунни ҳуқуқни қўллаш амали-

ётига самарали татбиқ этиб бориш;

иккинчидан, қабул қилинаётган қонунлар, уларга киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчаларни амалга ошириш механизмларини ишлаб чиқиш;

учинчидан, норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаларини давлат бошқаруви, фуқаролик жамияти институтларининг турли бўғинларида, ҳуқуқшунос олимлар ва тажрибали амалиёт мутахассислари ҳамда экспертлар гуруҳи иштирокида кенг ва амалий муҳокама этиш лозимлигини уқтириб ўтди.

Ушбу маърузадан келиб чиқиб, ички ишлар органлари фаолиятида идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаларини тайёрлаш ва қонунчилик тарғиботи борасида амалга оширилаётган ишларнинг самардорлигини янада ошириш мақсадида қуйидаги йўналишларга алоҳида эътибор қаратиш мақсадга мувофиқдир:

Биринчиси, ички ишлар идоралари фаолиятида қонун устуворлигини таъминлаш ва шахсий таркиб ўртасида хизмат интизомини мустақамлаш. Бунда ички ишлар органлари раҳбарлари томонидан ўз ваколатлари доирасида қабул қилинаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, шунингдек бошқарув қарорларини Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларига мувофиқлиги алоҳида эътибор қаратиш зарур. Бундан ташқари, қонунлар ҳамда ҳуқуқат қарорларининг самарали ишлашига ёрдам берадиган идоравий ҳужжатларнинг сифат даражасини ошириш ҳамда амалиётга татбиқ этиш механизмларини янада такомиллаштириб бориш муҳим аҳамият касб этади.

Иккинчиси, ички ишлар органларининг барча бўғинларида, айниқса, туман-шаҳар-тармоқ бўлимларида қонунчилик тарғиботи фаолиятига алоҳида эътибор қаратиш зарур. Ушбу тузилмалар фаолияти билан бевосита боғлиқ қонунлардаги янгиликларни, қонун ҳужжатларига киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчаларни энг аввало ижрочиларга, аҳоли ва кенг жамоатчиликка етказиш ишлари танқидий нуқтаи назардан кўриб чиқилиши ҳамда тизимли равишда таҳлил қилиб борилиши керак.

Учинчиси, жамоат тартиби ва хавфсизлигини таъминлаш, жиноятчиликка қарши кураш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатлашда, биринчи галда, ички ишлар идоралари ходимларининг ҳуқуқий маданиятини ҳамда касбий тайёргарлигини мунтазам равишда ошириш, уларни Ватанга ва ўз хизмат бурчига садоқат руҳида тарбиялашга жиддий эътибор бериш зарур ҳисобланади.

Муҳаммадкарим Юлдашев, ИИБ Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва юридик таъминлаш бошқармаси қонунчилик тарғиботи бўлими бошлиғи, подполковник.

Жамиятнинг демократия йўлида жадал ривожланиши ва бу борада амалга оширилаётган ислохотларнинг муваффақияти кўп жиҳатдан одамларнинг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданият даражасига боғлиқдир. Юксак ҳуқуқий маданият – демократик жамият пойдевори ва ҳуқуқий тизимнинг етуклик кўрсаткичидир.

Ислоҳ КАРИМОВ

сан, 2014 йилда ИИБ Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва юридик таъминлаш бошқармаси таркибиди қонунчилик тарғиботи бўлимининг ташкил этилганлиги юқорида билдирилган фикрларимизнинг тасдиғидир.

Шунингдек, ички ишлар органларида қонунчилик тарғиботи юзасидан амалга оширилаётган ишларни тизимли равишда давом эттириш, ушбу ишлар самардорлигини ошириш ва қатъий назорат қилиб бориш мақсадида 2014 йил 17 сентябрда Ички ишлар вазирининг «Ўзбекистон Республикаси ички ишлар органларида қонунчилик тарғиботини таъминлаш бўйича ички гуруҳини тузиш тўғрисида»ги фармойиши қабул қилинди ҳамда ички гуруҳ раҳбари, унинг ўринбосарлари ва аъзолари тасдиқланди.

Қонунчилик ва ҳуқуқий тарғибот ишларини янада кучайтириш ҳамда ушбу йўналишда хизмат олиб бораётган ходимларни моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириш мақсадида 2014 йил 15 октябрда Ички ишлар вазирининг «Ички ишлар органлари ходимлари ўртасида «Энг фаол қонунчилик тарғиботчиси» танловини ўтказиш тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида»ги буйруғи қабул қилиниб, ижро этиш учун ҳудудий ички ишлар идораларига юборилди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Қонунчилик ижросини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2014 йил 24 июлдаги Фармони ҳамда Адлия вазирининг 2012 йил 14 февралдаги буйруғи билан тасдиқланган ва давлат рўйхатидан ўтган «Давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти

Мутахассис шарҳи

Мамлакатимизда қонунларнинг демократик принциплар асосида қабул қилиниши, уларнинг жамият ҳаёти, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашда тутган ўрни ҳуқуқий давлатнинг асосий белгиларидан бири десак, адашмаган бўламиз. Чунки қонунларнинг барчаси давлат ва жамият манфаатларини ўзида акс эттириши керак. Шунини алоҳида айтиб ўтиш лозимки, ўтган давр мобайнида яратилган мустақкам ҳуқуқий база мамлакатимизнинг барқарор суръатлар билан ривожланишида муҳим омил бўлди.

Ҳозирги кунда фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғини муҳофаза этиш, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳамда юридик ва жисмоний шахсларнинг мулкани, шунингдек атроф-муҳитни ҳимоя қилишда таъминлашда йўл ҳаракати хавфсизлиги муҳим ўрин тутди. Айтиш пайтда кўчаларда транспорт қатнови олдинги йилларга нисбатан сезиларли даражада кўпайганини кўришимиз мумкин. Бу эса ўз навбатида йўл ҳаракатини ташкил этиш жараёнидаги муносабатларни яна ҳам кенгайтди.

СОҲАНИНГ ТАКОМИЛЛАШУВИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Ортимизда қабул қилинган қатор қонун ва қонун ости ҳужжатлари ушбу соҳа фаолиятини такомиллаштириб келмоқда. Жумладан, 2013 йил 10 апрелда қабул қилинган янги таҳрирдаги «Йўл ҳаракати хавфсизлиги тўғрисида»ги Қонуни мазкур соҳани бевосита тартибга солишга қаратилган энг муҳим норматив-ҳуқуқий ҳужжат ҳисобланади.

Бундан ташқари, ушбу соҳа фаолиятини тартибга солишга қаратилган бир қатор қонун ости ҳужжатлари ҳам ишлаб чиқилган. Масалан, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 11 декабрдаги «Йўл ҳаракати қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида»ги ҳамда 2007 йил 6 мартдаги «Транспорт воситалари ҳайдовчилари ва йўловчилари хавфсизлигини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги, шунингдек 2007 йил 16 октябрдаги «Йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорлари; «Йўл ҳаракати қоидаларининг бузилишига доир маъмурий ишларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисида»ги Йўриқнома шулар сирасига киради.

Жамият тараққий этиб, ижтимоий муносабатлар ўзгариб бориши туфайли қонунларга ҳам ўзгартиш ва қўшимчалар киритилишига зарурат туғилиши табиий ҳол. Хусусан, «Йўл ҳаракати хавфсизлиги тўғрисида»ги янги таҳрирдаги қонун илгариги қонунда акс эттирилмаган кўпгина нормаларни ҳам ўзида мужассамлаштирди. Куйидаги нормалар шулар жумласидандир:

- фуқаролар ҳаёти ва соғлиғи муҳофазасининг ҳамда уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари, шунингдек атроф-муҳит ҳимоясининг устуворлиги;

- йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича тадбирларнинг устуворлиги;

- йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича фао-

лиятнинг тизимлиги унинг хавфсизлигини таъминлашнинг асосий принциплари эканлиги.

Янги таҳрирдаги қонуннинг яна бир муҳим жиҳати шундаки, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг ва нодавлат нотижорат ташкилотларнинг йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича тадбирларни амалга оширишдаги иштироки алоҳида модда орқали мустақкамлаб кўйилди. Хусусан, улар маҳаллий давлат ҳокимияти органларига, махсус ваколатли давлат органларига йўл ҳаракати хавфсизлиги соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш, шунингдек норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва норматив ҳужжатларни такомиллаштириш юзасидан таклифлар киритишга, йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш бўйича тадбирларда иштирок этишга, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан йўл ҳаракати хавфсизлиги соҳасидаги қарорлар ишлаб чиқилишида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда иштирок этишга ҳақли эканлиги аниқ кўрсатиб ўтилди.

Унда транспорт воситаси эгаларининг йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш борасидаги мажбурияти сифатида ўзининг фуқаролик жавобгарлигини қонун ҳужжатларига мувофиқ мажбурий суғурта қилишининг белгилаб кўйилиши эса йўл-транспорт ҳодисалари рўй бериши мумкин бўлган ҳолатларда ҳуқуқлар-

нинг таъминланишига хизмат қилади.

Меҳнат шартномаси бўйича ишлаётган ҳайдовчиларнинг ҳуқуқлари ҳам янги таҳрирдаги қонунда тўлиқ ўз ифодасини топган. Мазкур ҳуқуқлар жумласига:

- иш берувчидан ҳаракат йўналиши, ташиладиган юклар, ўз ҳаёти ва соғлиғига нисбатан мавжуд бўлган таҳдидлар тўғрисида, шунингдек ташишни амалга ошириш чоғида зарарли ва хавfli омиллар таъсиридан ўзини ҳимоя қилишга доир чора-тадбирлар ҳақида ишончли ахборот олиш;

- белгиланган талабларга мувофиқ шахсий ҳимоя воситалари, махсус кийим-бош билан таъминланиш;

- йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича шароитларни яхшилаш билан боғлиқ бўлган масалаларни кўриб чиқишда иштирок этиш;

- ўзининг ҳаёти ва соғлиғига таҳдид соладиган вазият юзага келганда бевосита раҳбарни ёки иш берувчининг бошқа вакилини бу ҳақда хабардор қилган ҳолда ташишни бажаришни рад этиш;

- йўл ҳаракати хавфсизлиги соҳасида малакасини ошириш ва касбий қайта тайёргарликдан ўтиш;

- меҳнат вазифаларини бажариши чоғида ўз соғлиғига етказилган зарарнинг ўрни қопланиши;

- иш берувчининг йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги ҳуқуққа хилоф бўлган қарор ва ҳаракатлари устидан шикоят қилиш каби ҳуқуқлар киради.

Хулоса сифатида айтадиган бўлсак, янги таҳрирдаги қонун йўл ҳаракати соҳасининг янада тартибга солинишига, фуқароларимизнинг хавфсизлигини, пировард натижада қонунийликни таъминлашга хизмат қилади.

Ўткир ТУРСУНОВ,
Ойбек МАМАРАҲИМОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси Мудофаа ва
хавфсизлик масалалари
қўмитаси аъзолари.

Китоб жавонингизга

ТАРБИЯДА ТАНАФФУС БЎЛМАЙДИ

Тинчлик-осойишталик — бебаҳо неъмат. Мана шу улуг неъматни кўз қорачиғидай асраш, ҳар қандай жиноий хатти-ҳаракатларнинг олдини олиш, фуқароларимиз хотиржамлигини таъминлаш ички ишлар идоралари ходимлари зиммасидаги масъулиятли вазифалардир. Ушбу вазифаларни сидқидилдан бажариши учун эса ҳуқуқ-тартибот посбонлари юксак маънавият эгаси бўлишлари керак.

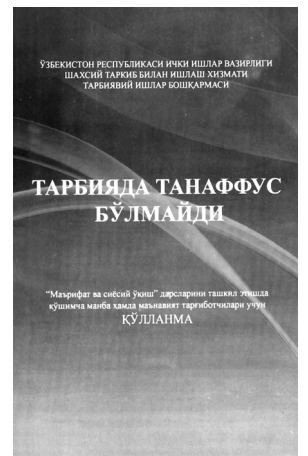
Шу нарсани таъкидлаш лозимки, бугунги кунда ходимларнинг билим савияси ва маънавиятини ошириш, дунёқарашини кенгайтириш, уларни умуминсоний қадриятларга ҳурмат, Ватанга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялашга республика Ички ишлар вазирлиги раҳбарияти томонидан алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шахсий таркибнинг маънавиятини юксалтириш, хизмат интизоми ва қонунийликка қатъий риоя этишида ички ишлар идоралари ходимларининг «Касб маданияти» талаблари ҳамда «Маърифат ва сиёсий ўқиш» машғулотлари ўз самарасини бераётир.

ИИБ Шахсий таркиб билан ишлаш хизмати Тарбиявий ишлар бошқармаси томонидан нашр этилган «Тарбияда танаффус бўлмайди» қўлланмаси Маърифат ва сиёсий ўқиш дарсларини ташкил этишда қўшимча манба ҳамда маънавият тарғиботчилари учун дастуруламал вазифасини ўташи шубҳасиз. Қўлланма «Маънавият — қудратли куч», «Миллий тарбия», «Оила — тарбия маскани», «Одоб-ахлоқ ва маънавият», «Маънавий таҳдид турлари», «Касб маданияти», «Юксак қадриятлар» сингари боблардан иборат. Ундан ўрин олган мақолалар ходимларда юксак инсоний фазилатларни камол топтиришга ёрдам беради. Ёш авлод таълим-тарбияси, инсоний қадриятлар, аждодларимиздан мерос бўлиб келаётган боқий анъаналар акс этган кўплаб мақолаларда тарбия ва шахс камолоти борасида бугунги кунда нималарга аҳамият қаратиш лозимлиги ҳақида қунончаклик билан фикр билдирилади.

Ушбу қўлланмада таниқли журналистлар, маънавият тарғиботчилари ҳамда ички ишлар идоралари ходимларининг ИИБ нашри бўлган «Postda» газетасининг «Тарбия» рукнида чоп этилган материаллари жамланган.

Янги нашр ИИБ тизимида ҳам, шахсий таркиб ўртасида ҳам аҳолининг тегишли қатламлари билан олиб бориладиган тарбиявий ишлар самарасини оширишга хизмат қилиши аниқ. Зеро, буюк маърифатпарвар аллома Абдулла Авлоний айтганидек: «Тарбия биз учун ё ҳаёт — ё мамот, ё нажот — ё ҳалокат, ё саодат — ё фалокат масаласидур».

Шерзод АБДУСАМАДОВ.

Огоҳлик – давр талаби

БЕДОР ЯШАШ ҲИКМАТИ

Бир парча бог барпо этишнинг ўзи бўлмайди. Аммо унинг мевасидан бахраманд бўлиш ёки аксинча пайхон қилиш учун ортиқча ақл шарт эмас. Илгор қарашлар ҳам кўпинча қаршиликларга дуч келади. Баъзан энг олижаноб ниятлар ҳам дарҳол рағбат топмайди. Бинобарин, инсон олам тилсимларни ўзи ечиб, гоҳида жумбоқ-муаммоларни ҳам ўзи яратадиган, англаш мушкул бўлган хилқатдир.

Дунё азалдан зиддиятлар, манфаатлар олами. Ягона тасалли шуки, зиддиятлар бедор, жамиятдаги воқеа-ҳодисаларга дахлдорлик ҳисси билан яшаётган тараққийпарвар одамни тоблаяди. Ҳаёт эса ҳар доим ҳам роҳат-фароғатдан иборат эмас. Шон-шараф гоибдан келмайди. Умар Хайём айтганидек: «Эй дил, замонадан эҳсон кутмагил». Фақат сокин, тинч кунларга ўрганиб қолинса, огоҳлик, синчковлик сусайса, ички бедорлик ўрнини ғафлат, мудроқлик, гофиллик ва лоқайдлик эгалласа, бу сўлим боғни қовжиратиши мумкин.

Бугун огоҳ бўлиш, нафақат жисмонан, балки руҳан, маънан бедор яшаш яшнаётган жонажон юрт боғини асраш, авлодларга озод ва обод Ватанни мерос қолдиришнинг зарурий шarti ҳисобланади. Негаки, дунё мамлакатларидаги вазиятнинг муттасил ўзгариб бориши, зиддиятларнинг кучайиши, сайёраимизнинг турли нуқталарида янги «келишмовчилик»ларнинг юзага келаётгани жа-

ҳон жамоатчилигида катта ташвиш ва хавотир уйғотмоқда. Курраи заминнинг турли минтақаларида акс садо бериб турган нохуш воқеалар, талатўплар, вайронагарчиликлар, ҳимоясиз гўдақларнинг кўз ёши, оналар фарёди мудом хушёр ва огоҳ бўлишга ундайди. Боиси, мустақил мамлакатимизнинг тараққиёт сари дадил одимини, юртимиз тинчлиги ва осойишталигини, халқимизнинг фаровон ҳаётини кўра олмайдиган ёвуз ниятли кучлар бор. Тинчлигимизга раҳна солиш мақсадида бўлган бундай бузғунчи оқимларга эргашган кимсалар ҳам, афсуски, учраб турибди. Қолаверса, миллий менталитетимизга умуман тўғри келмайдиган «оммавий маданият» аталмиш ёт гоёлар, диний экстремизм ва терроризм сингари хавф-хатарлар мавжудки, бу ҳар биримиздан том маънода бедор бўлиб яшашни талаб этади.

Албатта, мурод ҳосил бўлиши учун инсон қонунларга итоат этиб яшашни ўзининг аъмо-

ли деб билиши керак. Шундагина огоҳ бўлади, адолат, қонун йўлидан манзилма-манзил боради, адашмайди. Бедорлик тўғри, равон, порлоқ йўлга олиб чиқади. Бу йўл инсон билан жамият ўртасидаги муносабатларни ифодаладиган кўприк. Шу билан бирга, жамиятдаги ахлоқий, ҳуқуқий, иқтисодий, сиёсий, ижтимоий, маданий, маънавий меъёрларни тартибга солиб туради.

Ҳар кимнинг тўғри, ҳалол яшашининг моҳияти, аввало, ҳаёт ҳикмати, ўзини ўзи англашида. Билиб туриб адашиш – касбига, оиласига, атрофдагиларга, жамиятга, нон-туз бераётган юртига нисбатан адолатсизлик, хиёнат қилиш эса жиноятдир.

Одам ҳамини яхши яшашга эҳтиёж сезади. Бу табиий ҳол. Бироқ муҳими, тўқин-сочин, бадастир ҳаётга қай йўл билан етишишда. Ҳалол меҳнатдан роҳатланишда адолат, тўғрилиқ бор. Мавлоно Жалолиддин Румий ҳазратлари ёзадилар: «Адолат ниҳолга сув қуйиб яшатиш, зулм эса сувни инсонларга озор етказувчи тиконга қуйиб парвариш қилишнинг ўзидир. Нимага сув қуйишни фарқлаб ол!»

Қаранг, адолат тўқинлари чайқалиб-чайқалиб турган денгиз бағридаги оппоқ елканлар-

га ўхшайди. «Оппоқ елканлар» остида эмин-эркин сузиш ҳаммага ҳам бирдек насиб этавермайди. Бунинг учун огоҳ, бедор бўлиш зарур. Сабаби, денгиз хатарсиз эмас. Тўлқинлар, тўфонларнинг шиддати, зарби, изғирин шамоли бор.

Адолат – инсон учун ҳаёт мезони. У қонун қаби аниқликни ёқтиради. Негаки, қонун – адолат таянчи. Ҳар иккиси ҳам инсон учун яралган, уни ҳимоя қилади. Бунинг учун эса мукаррам деб саналадиган инсоннинг ўзи қонунларни яхши билиши, ўрганиши керак. Қонунларни билган киши огоҳ бўлади, адолат билан адолатсизликни, оқ билан қорани фарқлай билади. Уни ҳеч қандай ёт гоёлар танлаган йўлидан адаштирамайди. Қонунга сўзсиз амал қилиниши, одилонга ҳукм чиқарилиши адолат тантанаси, ҳуқуқий маданият чўққисидир.

Таниқли адабиётшунос олим Иброҳим Ғафуров ўзининг «Мангу латофат» асарида шундай ёзади: «Ҳуқуқий маданиятнинг йўқлиги ёки заифлиги тушкунлик, бўшанлик, кўрқоқлик, оғзидаги нонни олдириб қўйишга олиб келади. Бўшан одамнинг ризқини ваҳшийлар талаб ейдилар. Ваҳшийларнинг талончилигига йўл қўймаслик – мана шу ҳуқуқий маданият. Акс ҳолда у йўқ».

Юртимизда тинчлик-осойишталикни таъминлаш мақсадида ички ишлар идоралари ходимлари туну кун бедор бўлиб, зиммаларига юклатилган вазифаларни сидқидилдан бажармоқдалар. Жойларда жамоат тартибини сақлаш, хавфсизликни таъминлаш, турли нохуш ҳолатларнинг олдини олиш учун тегишли ташкилотлар билан яқиндан ҳамкорлик қилинмоқда. Айниқса, маҳалла ва қишлоқларда, таълим муассасаларида ўтказилаётган учрашувлар, давра суҳбатлари аҳолининг ҳуқуқий саводхонлиги ва маданиятини юксалтиришга, фуқароларнинг огоҳлигини оширишга хизмат қилаётгани билан аҳамиятлидир.

Ҳар қандай бог, гулзору чаманзор вақтида бутаб турилмаса, қаровсиз қолдирилса, уни чақир тиканаклар қоплайди, чангалзорга айланади. Она юртни кўркам, нурафшон, обод этиш, эл фароғатини, тинчлиги-осойишталигини таъминлаш, чинакам ватанпарварлик туйғуси ила уни хавф хатарлардан асраш, бу йўлда ҳалолликка интилиб, бедор ва огоҳ яшаш – маънавий-руҳий дунёнинг қадим ва номир ҳикмати.

Мирзаумар ХАЛИЛОВ,
подполковник.

Тадқиқот

ЖИНОЯТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШДА ЭКСПЕРТ-КРИМИНАЛИСТИКАНИНГ ЎРНИ

Сўнги йилларда қилни қирқ ёрувчи ушбу соҳа вакиллари фаолиятини янада такомиллаштириш, уларнинг касбий маҳоратини юксалтириш, хизматнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ўзбекистон Республикаси ИИБнинг меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлари ва ҳайъат қарорлари мувофиқ бу хизмат ходимлари самарали фаолият юритишлари учун зарур бўлган, жаҳон стандартларига жавоб бера оладиган техника воситалари билан таъминланди. Натижада эксперт-криминалистар ҳуқуқни муҳофаза қилувчи, давлат бошқаруви органлари, жамоат ташкилотлари томонидан ўтказилаётган профилактик тадбирларда фаол иштирок этишяпти, асосли таҳлиллари билан жиноятчиликнинг олдини олишга ўз ҳиссаларини қўшишяпти.

Ушбу соҳа вакиллари жиноятларнинг олдини олиш мақсадида куйидаги ишларни амалга оширишади:

- маълумот-маслаҳат бериш;
- экспертиза амалиётини таҳлил этиш ва умумлаштириш;
- криминалистик восита, усулларни қўллашнинг ўрганиш ва умумлаштириш;
- ҳуқуқий тарғиботда иштирок этиш;
- назарий ва амалий тадқиқотлар, тажрибалар ўтказиш;
- профилактик тадбирларда бевосита иштирок этиш;
- тегишли органлар ва ташкилотларнинг мансабдор шахслари билан машғулотлар ўтказиш.

Эксперт-криминалистика хизматининг жиноятларнинг олдини олишдаги процессуал шакли самарали ҳисобланади. Бунда улар экспертиза ўтказиш жараёнида жиноятларнинг содир этиш усулларини тадқиқ қилишади, фош этиш имкониятини ошира-

диган воситаларни ишлаб чиқишади, айрим халқ хўжалик объектлари, соҳаларида жиноятларни содир этишга кўмаклашувчи шароитларни ўрганишади, бартараф этиш чораларини ишлаб чиқишади. Яқиний ҳулосага келинганда, таклиф ва тавсияларни ўзидан акс эттирган маълумотнома тузилади.

Жиноятларнинг содир этилишига энгиллик яратган ёки имкон берган шароитлар кўпинча тергов эксперименти жараёнида аниқланади. Ушбу тергов ҳаракатида эксперт-криминалистининг роли ҳодиса жойини кўздан кечириш ёки бошқа турдаги тергов ҳаракатлари қаби жуда муҳимдир.

Ушбу соҳа вакиллари жиноятларнинг олдини олишнинг нопроцессуал шакли билан ҳам шуғулланади. Биринчиси маслаҳат беришдир. Иккинчиси эса ҳуқуқий ташвиқот-тарғибот фаолиятида иштирок этиш ҳисобланади. Ҳуқуқий тарғибот жараёнида тахлий маълумотларга асосланиб турли жамоалар орасида маъруза қилинади, суҳбатлар ўтказилади. Илмий мақоалалар чоп этириш, радио ва телевиденида чиқишлар қилиш ҳам тарғиботнинг бир тури ҳисобланади. Бундай чиқишларда жиноятларнинг олдини олишда фан ва техниканинг илгор ютуқларидан фойдаланиш имкониятлари намоён этилса, янада қизқартириш ва самаралироқ бўлади.

Криминалистик экспертизаларни ўтказишда аниқланган, жиноятларнинг содир этилишига энгиллик яратган ва имкон берган шароитларни эксперт ўзининг экспертиза хулосасида баён этиши лозим. Экспертизалар ўтказишда аниқланган, жиноятларнинг содир этилишига энгиллик яратган ва имкон берган шароитларни бартараф этиш бўйича таклифлар экспертиза тайинлаган орган (шахс) томонидан кўрилаётган жиноят ишига тегишли бошқа материаллар билан биргаликда баҳоланади.

Шундай қилиб, эксперт-криминалистикада жиноятнинг олдини олишда процессуал

ва нопроцессуал шаклларида амалга ошириладиган фаолиятни куйидаги тўрт босқичдан иборат дейиш мумкин:

1. Жиноятларнинг содир этилишига энгиллик яратган ва имкон берган шароитларни аниқлаш.

2. Ушбу шароитларни бартараф этиш ҳамда жиноятларнинг олдини олиш бўйича таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқиш ва уларни асослаш.

3. Жиноятларнинг олдини олиш бўйича ишлаб чиқилган таклиф ва тавсияларни амалга татбиқ этиш.

4. Жиноятларнинг содир этилишига энгиллик яратган ва имкон берган шароитларни бартараф этиш ҳамда жиноятларнинг олдини олиш бўйича таклиф ва тавсияларни амалга оширилиш жараёнини аниқлаб бориш.

Энди юқорида санаб ўтилган босқичларни бирма-бир таҳлил қилсак. Биринчи босқичда эксперт экспертиза йўли билан жавоб бериладиган саволларни тузишда терговчига маслаҳат бериши ёки терговчининг топшириғига кўра ёхуд ўзининг ташаббуси билан жиноятларнинг содир этилишига энгиллик яратган ва имкон берган шароитларни аниқлаши мумкин. Шунингдек, экспертиза амалиётини, техник-криминалистик восита ва методларни қўллаш бўйича амалиётни умумлаштиришда ҳамда таҳлил қилади. Жиноятларнинг олдини олиш муаммолари бўйича назарий ва амалий тадқиқот, тажриба ўтказилади.

Иккинчи босқичда эксперт-криминалист терговчилар томонидан аниқланган шарт-шароитлар асосида жиноятларнинг олдини олиш бўйича тегишли таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқади. Бу тавсияларни асослайди ва шакллантиради. Зеро, ушбу таклиф ва тавсиялар ички ишлар органларининг бошқа хизматлари учун ҳам зарур бўлиши мумкин.

Учинчи, яъни жиноятларнинг олдини олиш бўйича ишлаб чиқилган таклиф ва тав-

сияларни амалга татбиқ этиш босқичида терговчи асосланган тақдимномани тегишли органга тақдим этади.

Охириги, тўртинчи босқичда терговчи эксперт-криминалист ёки унинг бошлигини эксперт-криминалист берган таклиф ва тавсияларни амалга жорий этиш натижаларидан хабардор қилади.

Эксперт-криминалистика хизматининг жиноятларнинг олдини олиш, жиноятларнинг содир этилишига энгиллик яратган, имкон берган сабаб ва шароитларни аниқлаш ҳамда уларни бартараф этиш бўйича фаолиятларини такомиллаштириш учун, аввало, тергов аппаратлари билан узвий ва самарали ҳамкорликни таъминлаш лозим. Ўзаро самарали ҳамкорликни таъминлаш учун эса ушбу хизматлар раҳбарлари мазкур фаолиятни доимий назорат остига олишлари керак. Чунки соҳага янги келган терговчи ёки эксперт-криминалист етарлича тажрибага эга бўлмайди, назарий жиҳатдан ёхуд амалиётда оқшаши мумкин. Шунинг учун тергов аппаратлари ва эксперт-криминалистика хизматининг раҳбарлари ўз ходимларига жиноятларнинг олдини олишнинг меъёрий-ҳуқуқий ҳамда ташкилий асослари бўйича ўқув машғулотлари ташкил этишлари мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз.

Турли профилактик тадбирларни ўтказишга масъул бўлган шахс эксперт-криминалист томонидан жиноятларнинг олдини олиш бўйича берилган таклифлар ва тавсиялардан қай даражада фойдаланганини ушбу хизмат ходимларига етказиш керак. Ўзлари берган таклиф ва тавсиялар қай даражада муҳимлиги ҳамда қандай самара берганидан эксперт-криминалистини хабардор қилиш ходими ажойиб руҳий таъсир кўрсатади, уни рағбатлантиради.

Нодира ХУШВАКТОВА,
ИИБ Академияси 4-босқич
тингловчиси.

Саломатлик сабоқлари

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, йод танқислиги натижасида юзага келадиган касалликлар, энг кўп учрайдиган хасталиклар қаторига киради.

Йод – инсон саломатлиги учун сув ва ҳаводек зарур микроэлемент ҳисобланади. У қалқонсимон без томонидан ишлаб чиқариладиган гормонларнинг асосини ташкил этади. Бу гормонлар организмнинг ўсиши, ривожланиши ҳамда танадаги барча аъзоларнинг фаолияти учун муҳимдир.

Йод танада ҳосил бўлмайди. У асосан озик-овқат маҳсулотлари орқали қабул қилинади. Лекин бизнинг тупроқ ва сувимизда, унда етиштирилаётган мева-сабзавот, дон ва гўшт маҳсулотларида йод миқдори жуда кам бўлиб, инсоннинг кундалик эҳтиёжини қондира олмайди. Уни етарли миқдорда қабул қилмаслик оқибатида йод танқислиги юзага келади.

Бу дард қайси ёшда кузатиладиган бўлса, ўша ёшдаги ўсиш ва ривожланиш жараёнига ўз таъсирини кўрсатади. Шунинг учун одамнинг ёши қанча кичик бўлса, йод танқислиги шунчалик катта ҳаф солади.

Инсон учун йоднинг учта манбаи мавжуд: ер, ҳаво ва сув. Табиатда у жуда ҳам нотекис тарқалган. Ҳар бир организм учун у кунига атиги 100-200 мкг. (мкг бу граммнинг миллиондан бир улуши)

миқдорда керак. Бироқ бу ҳаёт фаолияти учун сув ва ҳаводек зарур элементдир. **Бутун ҳаёт давомида одам атиги 3-5 грамм йод қабул қилади.**

Болаларнинг соғлом ривожланиши ва катталарнинг фаолияти учун олимлар томонидан йоднинг истеъмол қилиш меъёри қуйидагича:

▶ 120 мкг – 7 ёшдан 12 ёшгача бўлган ўқувчилар учун;

▶ 150 мкг – 12 ёшдан катталар учун;

▶ 200 мкг – ҳомиладор ва эмизикли аёллар учун.

Ўсиш ва ривожланиш ҳисобига ҳомиладор аёл, бола ва ўсмирларда йодга бўлган эҳтиёж бошқаларга нисбатан анча юқори бўлади. Айнан уларда йод танқислиги ҳолатлари кўпроқ кузатилиши ва турли хил асоратлар қолдириши билан хавфлидир.

Йод танқислиги касалликлари ҳамма учун маълум бўлган бўқоқдан тортиб, жисмоний ва ақлий ривожланишлардан орқада қолиш ва репродуктив саломатликнинг бузилишигача бўлган касалликларни ўз ичига олади.

Ҳомиладор аёлларда йод танқислиги ҳомиладорнинг тушишига, боланинг ўлик ҳамда ақлан заиф ва

ЙОД ТАНҚИСЛИГИ КАСАЛЛИКЛАРИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ

бошқа нуқсонлар билан туғилишига олиб келади. Йод танқислиги мавжуд оналардан туғилган болаларда ақлий ва жисмоний ривожланишдан орқада қолиш ҳолатлари, қалқонсимон безнинг туғма етишмовчиликлари ва кретенизм касаллиги кузатилиши мумкин.

Кретенизм – йоднинг жуда оғир даражадаги сурункали етишмовчилиги билан боғлиқ бўлган туғма касаллик бўлиб, у паканалик, гилайлик, карлик каби жисмоний нуқсонлар ва ақлий етишмовчилик билан намоён бўлади. Йод танқислиги ёш болаларда руҳий ва жисмоний ривожланишдан орқада қолиш,

ўсишнинг секинлашиши, турли касалликларга мойиллик, ҳаракатнинг бузилиши, атрофга нисбатан лоқайдлик, инжиқлик, жаҳлдорлик, йиғлоқлик, йиғлаганда паст ва дағал товуш чиқариш, кўкрак сўриш жараёнининг сустлиги, юрак хасталиги, тана суякларининг мўртланиш ҳолатлари билан намоён бўлади. Йод танқислиги кузатиладиган болаларда, руҳий ва жисмоний ривожланишнинг ортада қолиши, бўйнинг секин ўсиши, маълумотлар қабул қилишнинг қийинлашиши, хотира ва фикрлаш жараёнининг ёмонлашиши ҳам кўзга ташланади. Бундай бола ва ўсмирларнинг умумий

англаш фаолияти, дарсларни ўзлаштиришга бўлган қарашлари ва интилишлари сусаяди.

Шу тарзда йод танқислиги ўсмирларда касб эгаллаш лаёқатига кучли салбий таъсир кўрсатади. Йод танқислиги оқибатида жинсий ривожланиш ҳам сусаяди. Ўз вақтида бунинг олди олинмаса, кейинчалик фарзандлик бўлишда муаммолар келтириб чиқариши мумкин. Жиддий асоратларга олиб келувчи йод танқислиги ҳолатларининг олдини олиш мумкин. Бунинг учун мунтазам йодланган ош тузини истеъмол қилиш зарур.

Туз – бу доимий ва оммавий истеъмол қилинадиган маҳсулотдир. Йодни тузга

қўшганда тузнинг мазаси, ранги, ҳиди ўзгармайди. **Мутахассисларнинг хулосаларига кўра, бир сутка давомида 5 гр (бир чой қошиқ) туз, (бунга тайёр маҳсулотлар, нон, колбаса ва бошқа маҳсулотлардаги туз миқдори ҳам кириб кетади) катта ёшдаги одам учун етарлидир.** Йодланган ош тузи кўп ҳолларда 1 кг елим пакетларга қадоқланган ҳолда сотилади. Харид қилинганда унинг чиқарилиши ва сақланиши муддатига аҳамият бериш лозим. Йод учувчи хусусиятга эга. Йодланган ош тузининг йоди учиб кетмаслиги учун уни усти ёпик идишларда, иссиқлик манбаларидан узоқроқ жойда сақлаш лозим. Кўриниб турибдики, мазкур хасталик инсон фаолияти ва ҳаёти учун нақадар оғир. Шунинг учун иложи борича ҳар бир инсон ўз организмни йодга тўйинтириши, фарзандларининг ушбу дардга чалинмаслигига интилиши зарур. Йодга тўйинган ҳар бир маҳсулот саломатликни мустаҳкамлашга кафолатдир.

Обид МИРТУРСУНОВ,
ИИБ Академияси
тиббий тайёргарлик
кафедраси доценти,
подполковник.

Хориж тажрибаси

Ҳар қандай давлатнинг тарихида унинг тараққиётида катта аҳамият касб этган даврлар бўлади. Япония учун бу, ҳеч шубҳасиз, Мэйдзи даври (1868-1912) йиллардир. Айнан шу даврда император Муцхито давлат тизimini ислоҳ қилди. Неча юз йиллар мобайнида шаклланган тизим ўрнига янги тизим жорий этилди. Янги сийёсат туфайли мамлакат дунёга юз тутди, бошқа давлатлар билан яқин алоқалар ўрнатди. Япония асосий давлат институтлари – бошқарув аппарати, армияси, суд-ҳуқуқ тизимини, шунингдек иқтисодини қайтадан ташкил этиши, ғарб цивилизациясининг техник ютуқларини ўзлаштириши лозим эди.

Ёш император ишни сиёсий ислохотлардан бошлади. Аввалмбор феодал князликларни бекор қилди. Илгариги мақомини йўқотган маҳаллий ҳукмдорлар кўшин сақлаш имконидан ҳам маҳрум бўлишди. Уларнинг кўшинлари асосан самурайлардан, яъни бусилардан иборат

ЯПОНИЯ ПОЛИЦИЯ ТИЗИМИ

эди. Князликларнинг бекор бўлиши оқибатида самурайлар ишсиз қолишди. Тўғри, уларнинг катта қисми кейинчалик мамлакат армияси сафига қабул қилинди. Қолганлари эса 1872 йилдан полиция Европа полицияси типиди шакллантирилади бошлангач, ҳуқуқ-тартибот ходимлари сафидан жой олишди.

Замонавий Япония полиция тизимига ҳам айнан самурай – Тосиёси Кавадзи асос солди. У полиция хизматининг ахлоқий тамойилларини яратди. Ушбу тамойиллар тўпламига самурайларнинг ахлоқ кодекси ҳисобланган «Бусидо»нинг айрим қоидалари ҳам киритилди. Япо-

нияда ҳаммаша садоқат, темир интизом, бурч ҳисси жангчининг асосий фазилатлари саналган. Кавадзи оилани давлатга қиёслаб, бунга «Император – оила бошлиғи, фуқаролар эса унинг фарзандлари» деган қоида қўшди. Полиция зиммасига эса тарбиячилик вазифаси юклатилди. Ўзаро ҳурмат бўлмаса, қанақа тарбия ҳақида гапириш мумкин? Шунинг учун полициячилар аҳолининг ҳурматини қозониши лозим эди.

Ислохотлар жараёни мамлакат пойтахтидан бошланди. Шаҳарнинг барча туманларида полиция постлари ташкил этилди: устунлар устига мўъжазгина пешайвонча ўрнатилди, уларнинг остида полициячилар доимий равишда навбатчилик қилишарди. Шунингдек пиёда патруллик хизмати ҳам жорий этилди. Полициячилар жуфт-жуфт бўлиб хизмат ўташарди. Ҳар бир жуфтликка муайян ҳудуд бириктирилди.

Япониянинг ҳар бир префектурасида полиция бошқармаси жойлашган. Токиода эса шаҳар полиция бош-

қармаси фаолият кўрсатади. Маҳаллий полиция бошқармалари гарчи мустақил фаолият юритиш борасида бир қатор ваколатларга эга бўлсалар-да, Миллий полиция бошқармасига ҳисоб берадилар.

Бугунги ҳудудий полиция масканлари – кобанлар илгариги пешайвон остида жойлашган полиция постларидан бутунлай фарқ қилади. Кобанлар замонавий биноларда жойлашган, энг замонавий техника воситалари билан таъминланган. Уларда бир неча полициячи доимий хизмат ўташади. Одатда полициячилар битта кобанда узоқ йиллар мобайнида фаолият кўрсатишади. Шу боис ўз хизмат ҳудудида яшовчи аҳолининг каттадан кичигигача деярли барчасини яхши биладилар.

Ушбу мамлакат полицияси фаолиятининг асосини аҳоли билан яқин ҳамкорлик қилиш тамойили ташкил этади. Одамлар ҳам ҳуқуқ-тартибот ходимларидан кўмагини аяшмайди. Чунки зарур бўлганда ҳар қандай вазиятда полициячилар ҳам ёрдам беришни яхши билишади. Масалан, полициячи ёмғир остида қолган фуқарога соябон, яъни зонтик бериши ёки уйига етиб олгунча пул бериб туриши мумкин.

Ҳойнаҳой, дунёнинг ҳеч бир мамлакатидида полиция ходимлари маҳаллий аҳоли билан Япониядагича яқин ҳамкорликда ишламаса керак. Японлар осойишталик посбонларини ҳақиқатан ҳам ҳурмат қилишади. Ушбу касб энг нуфузли, шарафли касблардан ҳисобланади. Буни шундан ҳам билса бўладики, уларни баъзи бир Европа мамлакатларида ёки АҚШда бўлгани сингари менсимай «коп», «флик» каби турли номлар билан аташмайди.

Кунчиқар мамлакатидида жиноятчилик даражаси жуда паст. Масалан, бу ерда АҚШдагига қараганда қотилликлар 5-6 баравар, босқинчилик ва талончилик эса 100 баравар камроқ қайд қилинади. Содир этилган жиноятларни фош қилиш даражаси эса жуда юқори. Мисол учун, ҳар 100 та қотилликдан 96-97 таси очилади.

(Давоми бор).

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

Хориж детективи

Харви Гейтвуд идорада пайдо бўлишим билан олдиға етиб боришим лозимлигини қаттиқ тайинлаб кўйган экан. Аммо эшик оғаси, югурдак, котибаю котиблардан ўтиб унинг кабинетига етиб боргунимча камида чорак соат ўтди. Чунки уларнинг ҳар қайсиси йўлимни тўсиб, кимнинг олдиға нима иш юзасидан келаётганимни сўраб эди. Кабинетига киришим заҳоти у улкан столи узра энгашиб бўкира кетди:

– Кеча кизимни ўғирлаб кетишибди. Охирги чақамгача сарфлаб бўлса ҳам ўша ярамасларни топишим керак!

– Қани, ҳаммасини бир бошдан, батафсил, шошмасдан гапириб беринг-чи, – дедим мен.

Аммо Харви саволимни эшитишни ҳам истамади. Зудлик билан ишга киришиб, зўравонларни ернинг тагидан бўлса ҳам топишимни талаб қилди. Акс ҳолда бизнинг «Континентал» изкуварлик агентлигимиз бир бадавлат мижоздан айрилиб қолишини айтди. У дарғазаб бўлиб бақиргани сайин, кўзи қонга тўлиб борарди. Мен эса сўраган нарсаларимга жавоб олмасам бу ишдан кечиб юборишимни таъкидладим. Хуллас, бирор соатларда саволларимга тўлиқ жавоб олдим. Ваҳоланки, узоғи билан 15 дақиқада бу ишни битирсам бўларди.

Алқисса, воқеа қуйидагича юз берган экан. Унинг қизи Одри кеча кечки пайт соат еттиларда Клей-стритдаги оилавий қасридан чиққан. Хизматкор аёлга сайр қилгани кетаётганини айтган. Аммо уйга қайтиб келмаган. Эрталаб эса Гейтвуднинг идорасига хат келган. Хат муаллифлари қиз ўғирланганлигини баён этиб, уни озод қилиш эвазига 50 минг доллар талаб қилишганди. Гейтвудга пулларнинг ҳаммаси юз долларлик банкнотлар бўлиши кераклигини, йўриқномани олгач, гаров пулини ортиқча оворагарчиликларсиз етказишини тайинлашган эди. Ҳазиллашмаётганликларини исботлаш учун хатга кизнинг соч тутамини, узугини ва ўз қўли билан ёзган бир энлик хатини ҳам қўшиб юборишганди. Қиз хатида отасидан барча талабларни бажаришини ялиниб-ёлвориб сўраганди.

Гейтвуд шу заҳоти уйга кўнғироқ қилди. Қизи ҳақиқатан ҳам кечки сайрдан қайтиб келмаганига, уйда тунамаганига амин бўлгач, дарҳол полицияга сим қоқди. Уларга хатни етказди. Кейинроқ ҳар эҳтимолга қарши хусусий изкувар ҳам ёллашга қарор қилди.

– Энди эса, – деди у ўзимга керакли ҳамма маълумотларни, жумладан кизининг одатлари, танишлари ҳақида ҳеч нарса билмаслигини билиб олганидан сўнг, – кетингизни кўтаринг-да, ишга киришинг. Мен сизга бу ерда пашша қўриб ўтиришингиз учун пул тўламайман.

– Ўзингиз нима қилмоқчисиз? – сўрадим ундан.

– Менми? Мен ўша маразларни қамоққа тикмоқчиман! Охирги пулимни сарфлаб бўлса ҳам!

– Жуда соз! Фақат аввал 50 минг доллар тайёрлаб қўйиш ҳақида кўрсатма беринг. Чунки йўриқномани олишингиз билан пулни бериш чорасини кўришингиз керак.

У гапимни эшитиб оғзини катта очди, кейин ёпди. Тишларини асабий гичирлатиб қўйди. Сўнг мен томон энгашиб, асабий хириллаганча гапира кетди:

– Мени шу пайтгача ҳеч ким, эшит-япсизми, ҳеч ким ноғорасига ўйната олган эмас! Булар ҳам ўзларининг хийла тузоғига илинтира олишмайди! Чувварани хом санашибди! Ҳали эсимни еб қўйганим йўқ!

– Шу гапларингизни қизингиз эшитса, қай аҳволга тушишини тасаввур қилаяпсизми? Гапларимга яхшилаб қулоқ солинг. Менимча, сиз учун эллик минг доллар унчалик кўп пул эмас. Га-

ров пулини тўласангиз, иккита имкони-ятга эга бўласиз. Биринчидан, пулни топшираётган пайтда уни олишга келган шахсни тутиш ёки ҳеч бўлмаса унинг изига тушиш мумкин. Иккинчидан, қизингиз бағрингизга қайтса, қандайдир тафсилотларни гапириб бериши аниқ. Унинг кўрсатмалари ўғирларни қўлга олишда асқотади.

Гейтвуд кескин бош чайқади. Унинг нима дейишини кутиб ўтирмай ташқарига чиқдим. Фикр-мулоҳазаларимнинг мантиқли эканлиги унга етиб боришига ишончим комил эди.

Одри Гейтвуд сайрга чиқиши арафасида ҳеч қанақа хат-хабар, телеграмма олмаганди. Унга ҳеч ким кўнғироқ

Дэшил ХЭММЕТ

ГЕЙТВУДЛАР ИШИ

қилмаганди. Оқсоч аёлга бир-икки соатларда қайтишини айтганди. Аммо тунгани уйга келмагани ҳеч кимни ҳайрон қолдирмаган.

Одри оилада ёлғиз қиз эди. Онасининг вафотидан сўнг у кўнғили тусаганини қилиб юрди. Отаси ҳеч қачон кизининг юриш-туриши билан кизикмасди, унинг қачон қаерда бўлишини билмасди ҳам. Фаҳмлашимча, отаю қиз феъл-атворлари жудаям ўхшаш бўлгани учун бир-бирлари билан умуман чиқиша олмасди. Хуллас, қиз бирор танишиникида ётиб қоладиган бўлса, камдан-кам ҳолларда хизматкорларни бу ҳақда огоҳлантларди. Шу сабабдан у уйда тунамайдиган бўлса, бундан ҳеч ҳам хавотирланишмасди.

Қиз эндигина 19 га тўлганди. Аммо кўринишдан ёшига нисбатан каттага ўхшарди. Айтишларича, баланд бўйли, мовий кўзли, қалин, кўнғир сочли бўлган. Асабий, инжиқ бўлганлигини ҳам алоҳида таъкидлашди. Суратига қараганда, шаҳло кўзли, ияги ингичка, бурни кичкина, бежирим бўлган. Ўша кун эгнига оч кулранг тусли костюм, сарғиш ипак нимча, оёғига жигар ранг юнг пайпоқ, жигар ранг туфли, бошига кул ранг мўйнали қалпоқ кийиб кўчага чиққан.

Мен унинг учинчи қаватдаги хонасига чиқдим. Нарсаларини кўздан кечирдим. Эркалар, йигитлар ва қизларнинг ҳаваскор сураткаш томонидан олинган аллақанча суратлари бор экан. Хатлар ҳам талайгина экан. Ҳар эҳтимолга қарши муаллифларнинг исми шарифларини, манзилларини ёзиб олдим. Чунки ушбу шахслардан бирортаси терговга муҳим маълумот бериши мумкин эди.

Агентликка қайтгач, манзилларни бекор ўтирган изкуварларга бўлиб бердим. Сўнг ушбу жиноят иши билан шуғулланаётган полициячилар – О’Гар ва

Тодга кўнғироқ қилдим. Улар билан учрашгани бошқармага йўл олдим. Идорада инспектор Люскни учратиб қолдим. Тўртовимиз юз берган воқеани, унинг кейинги тахминий ривожини ҳар томонлама таҳлил қилдик. Аммо арзигулик натижага эриша олмадик. Фақат бир масалада ҳамфикр, яқдил эдик. Яъни ҳозирча ишни ошқор қилиб бўлмайди, то қиз уйга қайтиб, унинг хавфсизлиги таъминланмагунча кескин ҳаракат қила олмаимиз деб ҳисоблардик.

Полициячилар Гейтвуд билан учрашганларида мендан ҳам оғирроқ аҳволга тушибдилар. Харви қизим ўғирлангани ҳамда ўғирларни топганларга мукофот беришим ҳақида матбуотга хабар бе-

миздан кейин уни ким бажону дил сотиб олишини яхши биламиз».

Худди шунақа иккинчи варақа эса қиз титроқ қўл билан, ҳойнаҳой, ўша қаламда шундай ёзганди:

«Отажон! Ялиниб-ёлвораман, уларнинг айтганини қилинг. Кўркувдан юрагим тарс ёрилай деяпти. Одри».

Шу пайт кимдир хона эшигини очиб, ичкарига бош суқиб қичқирди:

– О’Гар! Тод! Гейтвуд кўнғироқ қилди. Тезда унинг идорасига етиб борар экансизлар!

Тўртовимиз ҳам бошқармадан югуриб чиқиб, полиция машинасига ўтирдик. Кабинетига кирганимизда, Гейтвуд бетоқатланиб қафасдаги шердек у ёқдан, бу ёққа юрарди. Юзига қон қуйилиб, қизариб кетган, кўзларидан гўёки учкун сачрарди.

– Қизим бир дақиқа олдин кўнғироқ қилди! – бақирди у бизга кўзи тушгач.

Гейтвудни тинчлантириб, қизи нима деганини билиб олишимизга бир неча дақиқа кетди. Ниҳоят босиқроқ оҳангда гапира бошлади:

– У кўнғироқ қилди. Тушкун овозда: «Отажон, бирор иложини топинг! Улар менга азоб беришяпти. Бошқа чидай олмайман», деди. Қаердалигини сўраганимда, «Буни билмайман. Фақат деразадан Даблтоп¹ кўриниб турибди. Бу ерда учта эркак, бир аёл...» деганида гапи узилиб қолди. Бир эркак сўқинди. Қандайдир шовқин эшитилди. Қизим шўрликни уришди, шекилли. Кейин алоқа узилиб қолди. Мен дарҳол телефон станциясига кўнғироқ қилиб, менга қайси рақамдан кўнғироқ қилишганини сўрадим. Аммо буни аниқлаб бериша олмади. Шуни ҳам эплашолмади. Ҳайронман, алоқачиларга нима учун отнинг қалласидай пул тўлаяпмиз, шунинг эплашолмас...»

О’Гар Гейтвудга тескари ўғрилиб, энасини қашилаб деди:

– Даблтоп ўша атрофдаги юзлаб уйлардан кўриниб туради...

Гейтвуд бу орада алоқачиларнинг гўрига гишт қалаб бўлгач, энди бизга ташланди:

– Хўш, сизлар бирор ишни қотирдингизларми?

Мен саволга савол билан жавоб қайтардим:

– Сиз-чи, пулни тайёрлаб қўйдингизми?

– Йўқ! – зарда билан жавоб қайтарди у. – Ҳеч ким мени кўрқита олмайди!

Аммо бу гал унинг овозида илгариги шашт йўқ эди. Ҳойнаҳой, қизининг гаплари таъсир қилганди. У бир оз ўйла-ниб қолди. Тўртовимиз қулай фурсатдан фойдаланиб Харвига вазиятнинг қалтислигини ётиги билан тушунтира бошладик. Натижада бир оздан кейин пул олиб келгани одам юборди.

Шундан сўнг вазифаларни ўзаро тақсимлаб олдик. Тод бошқармадан яна бир неча ходим чақириб, Даблтоп атрофини кўздан кечириб чиқиши керак эди. Аммо худуд ниҳоятда катта бўлгани учун бундан бир иш чиқишига умидимиз кам эди. Люск билан О’Гар кас-сир келтирган банкнотларга эҳтиёткорлик билан белги қўйиб чиқишлари, кейин эса Гейтвуддан узоқлашмасликлари, фақат буни бошқалар пайқамаслиги керак эди. Мен бўлсам Гейтвудларнинг қасрида воқеалар ривожини кутишим керак эди.

Биз Харвига энди журналистлар билан мулоқотга киришиши, ўғирларни тутишга ёрдам берганларга минг доллар мукофот берилиши ҳақида эълон тайёрлаши мумкинлигини айтдик. Одри хавфсиз жойга олиб келиниши билан эълонни дарҳол чоп этиш керак эди. Жамоатчилик бу ҳақда қанчалик тез хабардор қилинса, жиноятчиларни қўлга олиш имконияти шунчалик кучаярди.

(Давоми бор).

Рус тилидан **Бобомурод ТОШЕВ** эркин таржима қилди.

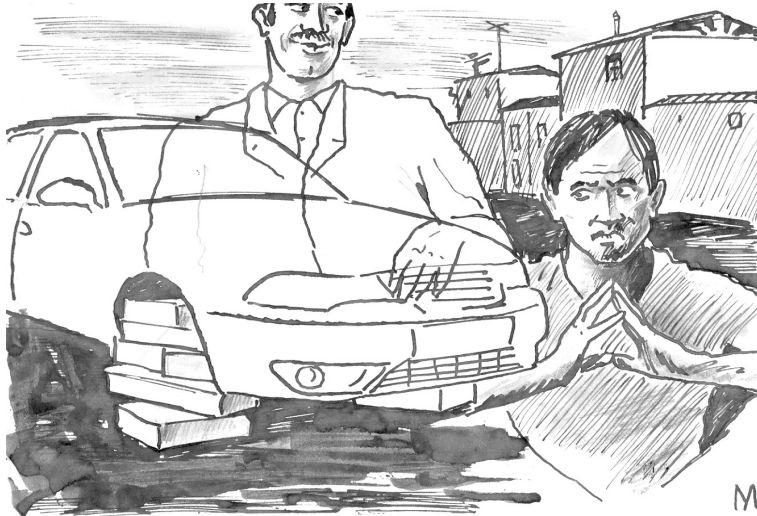
¹Даблтоп – Сан-Францискодаги осмонўпар бино.

Жиноятга жазо муқаррар

Сардоба шаҳарчасида яшовчи Э. Маматқул нонушта қилгач, гараждан «Нексия» автомашинасини олиб чиқмоқчи бўлиб, дарвозани очди. Кейин машина гилдиракларининг дамини текшириш учун тегиб кўрмоқчи бўлганда оёғи гиштга теги. Энгашиб қараганди гилдирак ўрнига гишт тахлаб кўйилганини кўриб, капалаги учиб кетди. Машинани айланиб қараб чиқди. Барча гилдираклар ўрнига гиштар тахлаб кўйилганди...

Кеча меҳмондорчиликда роса ичкиликбозлик бўлганди. Уйга келиб, донг қотиб ухлаб қолибди. Ана ичкиликнинг оқибати. Бир ҳафта олдин шу кўшқаватли уйнинг олдида турган яп-янги «Спарк» автомашинасининг ҳам тўртта гилдираги ўрнига гишт кўйиб кетилганди. Ушанда Маматқул автомашинанинг эгасига қараб: «Шунақаям бепарво бўладими киши, чала ўлиқдай ухлამасдан ҳушёрроқ ётиш керак эди», деганди. Энди унинг ўзи ўша кўшнисининг ҳолатига тушиб ўтирибди.

Шундоқ ҳам боши оғриётганди, энди мияси сирқиллай бошлади. Дам машинага қараб, дам бош оғригидан асабийлашиб турганди, кўшниси Абдуҳошим ўтиб қолди. У яқинроқ келди-да, машинага қараб:

СИРИ ФОШ БЎЛГАН ҚЎШНИ

– Нима машинани таъмирляпсизми? – дея сўради.

Маматқул йиғлагудек бўлиб воқеани айта берди.

– Дарров ички ишлар бўлимига боринг, – деб маслаҳат берди Абдуҳошим.

– Улар тезда топиб берармиди. Индинга Фарғонада божам тўй қиялпти, бор пулимга совғасалом олиб кўйгандим. Гилдираклар фалон пул турса, шунга бошим қотаяпти.

– Бу ёғи кўшничлик, унинг устига ака-укадай бўлиб қолган

миз. Менда тўртта гилдиракка етадиган пул топилади, Гулистон шаҳрига борсангиз, дўконда танишим ишлайди. Нарҳини тушириб беради, – деди Абдуҳошим меҳрибонлик билан.

Кўшнисининг гапларидан сўнг Маматқулнинг кўнгли анча кўтарилди. Аввал туман ИИБга бориб, ариза ташлаб келди. Кейин Гулистон шаҳридан машинасига гилдираклар сотиб олди. Эртасига Фарғонага йўл олаётганида Абдуҳошим яна пайдо бўлди.

– Э ака, қуруқ гилдирак машинада хунук кўринаркан. Менда тоза металлдан ясалган ялтироқ колпаклар бор ўшани тақиб олинг, меҳмонга кетяпсиз, ахир. Ҳозир олиб чиқаман, – дея чопиб кетди.

Бир оздан сўнг айтган нарсаларини Маматқулга берди. У эса дарров гилдиракларга кийдирилди олди.

– Ана ака, бу бошқа гап, пулни топангизда берарсиз, – деди Абдуҳошим Маматқулнинг елкасига қоқиб.

Маматқулнинг ортидан тирайганча кузатиб қолган Абдуҳошим шу кунгиз кўшнисининг автомашинасида ечиб олган гилдиракларни Тошкентга олиб бориб сотиб келди. Колпакларини ҳам ўзига пуллади. У қилаётган иши, келаётган «даромад»дан мамнун ҳолда юрарди.

Тўйдан келибқ Маматқул Абдуҳошим билан қарзини ҳисобқитиб олиб олди.

– Ўғрилиқ содир этилган жойларда суриштирув ишларини олиб бориб, бу ишни бир киши амалга ошириганига шубҳа қилдик, – дейди Оқолтин тумани ИИБ бошлиғининг биринчи

ўринбосари, капитан Амиржон Ҳайдаров. – Қўни-қўшнилардан бирортаси шубҳали кишини кўрдим, демади. Лекин Абдуҳошимнинг юриш-туриши ўзгариб қолганини айтишгандан кейин уни кузатдик. Ниҳоят кўчага «Матиз» автомашинаси келди. Ҳайдовчи уни четроқ жойга тўхтатиб, ўзи қаёққадир кетди. Бу орада Абдуҳошим машина атрофида икки-уч марта ўралашиб қолди. Кейин яна пайдо бўлиб, машинанинг гилдиракларини ечишни бошлади ва ўзи билан олиб келган гиштарни кўйди. Ҳамма гилдираклар ечиб олинганда воқеани кузатиб турган катта тезкор вакил, катта лейтенант Сардор Абсатов ва тезкор вакил, лейтенант Шуҳрат Абдувоитов унинг йўлини тўсиб қикди.

Абдуҳошим ана шу тарзда кўлга олинди. Тергов жараёнида унинг аввалги жиноятлари ҳам фош этилди. У нафақат автомашиналар гилдираги, шунингдек, бир неча велосипедни ҳам ўғирлаб сотиб юборганини айтиб берди. Жабрланганлар қаторида сўроқ қилинган Маматқул ўғри кўшниси Абдуҳошим эканини билиб, ҳайратдан ёқа ушлаб қолди.

Садрриддин АБДУЛЛАЕВ.
Сирдарё вилояти.

НАФСИГА ҚУЛ КИМСА

Иброҳим (исм-шарифлар ўзгартirilган) бир неча йил хорихда ишлаб, уйига қайтди. Бундан хабар топган яқин қариндошлари, дўстлари, таниш-билишлари униқига келишди. Зиёфат алламаҳалгача давом этди. Гурунг авжига чиққан пайт синфдош дўсти Қудратилло Иброҳимдан сўради:

– Иброҳим, вақтнинг ўтишини қара-я. Мана, кенжанг Азизбек ҳам қапкатта йигит бўп қолибди. Коллежни битирди, шекилли. Энди биронта институтда ўқитсанг яхши бўларди-ёв.

– Гапинга кўшиламан, дўстим. Ўзим ҳам унинг олий маълумотли бўлишини хоҳлайман, лекин ўтган йили омади чопмади. Балки, таниш-билиш керакдир.

– Буёғидан ташвиш чекма! Университетда бир домла бор, жиянимни ўқишга киритиб қўйган. Хўп десанг, ўша киши билан гаплашиб кўрамиз.

– Бир эмас, ўн марта хўп дейман. Сендан илтимос, ўша домланг билан тезроқ гаплаш фақат. Буёғидан хавотир олма, қанча деса топиб бераман...

Икки-уч ҳафта ўтиб, Иброҳим яна чет элга жўнаб кетди. Кетар чоғи ўғли Азизбекка «Қудратиллога айтдим, ўқишингни гаплашиб беради. Эрта-индин унга албатта учрашгин», дея тайинлади...

Азизбек тўрт-беш кундан сўнг тоғаси ва отасининг дўсти Қудратилло билан бирга университетга борди. Бу ерда Қудратиллонинг жияни, олийгоҳ талабаси Феруза ҳамроҳлигида ижтимоий-гуманитар фанлар факультети декани Абдор Мухаммадиевга учрашишди. Салом-алиқдан сўнг мақсад-муддао билдирилгач, домла Азизбекдан сўради:

– Қайси факультетда ўқишни хоҳлайсан?

– Компьютерга қизиқаман. Шунинг учун информатика факультетини ўқисам дегандим.

– Йўқ, мени факультетимга кирасан, бир йилдан кейин информатикага ўтказиб бераман.

– Раҳмат, омон бўлинг домла, – гапта кўшилди Азизбекнинг тоғаси. – Ҳизмати қанча бўлади?

– Ҳарқалай от билан туя бўлмайди. Икки ярим минг, кўкидан. Булар репетиторга тайёрланиш, тестдан ўтказиш учун кетади, менга ҳеч нарса қолмайди ҳисоб. Хуллас, аввалига тарих, она тили ва чет тили бўйича зўр ўқитувчиларни гаплашиб бераман. Насиб этса, Азизбекни бюджетга ўқишга киргизаман.

– Пулни қачон олиб келайлик?

– Жиянингиз ҳозирча репетиторга қатнашиб турсин. Пулни қачон олиб келишни кейин ўзим айтаман.

Шундай қилиб, Азизбек тест синовларига тайёр-

ланиш мақсадида репетиторлик машғулотларига қатнай бошлади. Орадан бир неча кун ўтиб, Абдор ака унга репетиторлар учун 500 доллар олиб келишини айтди. Азизбек онасидан «Домла сўраятти, репетиторларга бераман» деб айтилган пулни олди. Кейин факультетга келиб, Абдор Мухаммадиевга берди.

Хаш-паш дегунча, уч ой ўтди. Азизбек университет қабул комиссиясига тегишли ҳужжатларини топширди, ҳатто тест синовларига кириб чиқди. Абдор ака эса бунгача Азизбекка қорасини ҳам кўрсатмади. Азизбек қайта-қайта кўнги-роқ қилавергач, ниҳоят, улар университет биноси олдида учрашишди.

– Домла, тестни топшириб чиқдим. Ўқишга қираманми? – шошилч сўради Азизбек.

– Ҳовлиқма, тест натижалари чиқаверсин. Ишингни албатта, ҳал қиламиз. Кўнглинг тўқ бўлсин. Фақат сен менга шу бугуноқ яна

икки юз АҚШ доллари олиб келмасанг бўлмайди.

– Хўп, майли, ўқишга киритсангиз бўлди...

Белгиланган муддатда тест имтиҳонлари натижалари эълон қилинди. Азизбек бор-йўғи 53 балл тўплаб, ўқишга қира олмади. Бундан хафа бўлиб Абдор акага кўнги-роқ қилди: – Ўқишга киролмадим... Уйдагиларга нима дейман?!

– Бир ой ичида кўшимча ўринлар берилади. Сен шунга илинасан. Олдимга эса 15 сентябрда келасан. Ўша кундан дарсларга қатнай бошлайсан. Ота-онанга ўқишга кирдим, деявер.

Бу гапларга ишонган Азизбек кун санаб бир ойни ўтказди. 15 сентябрь куни университетга келди, аммо Абдор Мухаммадиевни топа олмади. Шундан кейин ҳам домла думини тутқизмади. Ноябрь ойи охирида, ниҳоят, Азизбекнинг кўнги-роғига жавоб берди. «Ука, мен ҳозир сенинг ишинг билан Тошкентга кетаяпман. ДТМ ҳужжати ва кўнги-роқ сўм пул олиб кел. Катта йўл чорраҳасида кўришамиз», деди. Азизбек айтилган ҳужжатлар ва пулни кечиктирмасдан олиб бориб берди. Бироқ барибор ваъда ваъдалигича қолиб кетаверди.

Ўқишга қира олмаслиги-га кўзи етган Азизбек ҳуқуқ-тартибот идоралари-га мурожаат қилди. Ушбу мурожаат асосида жиноят иши очилиб, суриштирув-тергов ишлари олиб борилди. Натижада фирибгар деканнинг бошқа қингирликлари ҳам очилиб қолди.

Маълум бўлишича, Абдор Мухаммадиев 2004

йилда университетнинг тарих факультетига шартнома асосида ўқишга кириб, орадан икки йил ўтиб талабалар сафидан чиқарилган Анвар Комиловдан ўқишингни тиклаб бераман деб, бир неча бор алдов йўли билан катта миқдордаги пул маблағларини олган. Аввалига 50 минг, сўнг 100 минг сўм, кейинчалик, аниқроғи, 2007 йилнинг март ойида 400 минг, сентябрь ойида 200 минг сўм, ноябрь ойида 400 АҚШ доллари, 2008 йил декабрь ойида 200 АҚШ доллари, 2009 йилнинг март-май ойларида эса 200 минг ва 500 минг сўмни қўлга киритиб, шахсий манфаатлари учун ишлатиб юборган. Оқибатда А. Комиловнинг манфаатига катта миқдорда моддий зарар етказган.

А. Мухаммадиевнинг жиноий хатти-ҳаракатлари тергов-суриштирув давомида тўпланган ҳужжатлар, жабрланувчилар ва гувоҳларнинг кўрсатмалари билан ўз тасдиғини топди. У айбига яраша жазосини олди.

Эл-юрт орасида обрў қозониш осон иш эмас. Лекин мисқоллаб йиғилган обрў-эътиборни ўйламай кўйилган биргина қадам, нотўғри хатти-ҳаракат орқали йўққа чиқариш ҳеч гап эмас. Нафсини жиловлай олмаган ва бунинг натижасида педагог, зиёли деган номига доғ туширган Абдор Мухаммадиевнинг жиноий қилмишлари оқибати ҳам айтиш шубҳасиз ҳақиқатнинг яққол далилидир.

Абдурашид АЛИШЕРОВ,
ИИБ Тергов бош божқармаси матбуот котиби, катта лейтенант.
Камол ОЛЛОЁРОВ,
журналист.

ҚИДРИЛМОҚДА

Жиноят содир этиб, тергов идораларидан қочиб юрган қуйидаги шахслар Самарқанд вилояти ИИБ томонидан қидирилмоқда:

Малика Юсуповна МУҲАММАДИЕВА.

1981 йилда туғилган. Каттақўрғон тумани Токчихўжа қишлоғида яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 159-моддаси 3-қисми «б» банди ва 244/2-моддаси 1-қисмида кўрсатилган жиноятларни содир этган.

Ўткир Нажмиддинович ҲОМИДОВ.

1981 йилда туғилган. Каттақўрғон тумани Чўянчи қишлоғида яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 159-моддаси 3-қисми «б» банди ва 244/2-моддаси 1-қисмида кўрсатилган жиноятларни содир этган.

Юқорида номлари қайд этилган шахсларни қўрган, қаердалигини билганлардан Самарқанд вилояти ИИБга (0-366) 233-31-30, 233-02-64 рақамли телефонлар орқали ёки яқин орадаги ички ишлар идорасига хабар беришларини сўраймиз.

▼ **Амалий спорт**

ШОҲСУПАДА ЭПЧИЛ ВА ЧАҚҚОНЛАР

Ёнгин хавфсизлиги хизмати ходимларининг жисмоний ва жанговар тайёргарлигини юксалтириш мақсадида Навоий кон-металлургия комбинати Ёнгин хавфсизлигини таъминлаш бошқармаси томонидан қатор тадбирлар амалга оширилиб келинмоқда.

Яқинда ёнгин ўчириш амалий спорти бўйича бошқарма тасарруфидаги 1,2,3-ҳарбийлаштирилган ва 1-касбийлаштирилган ёнгин хавфсизлиги отрядлараро биринчилик бўлиб ўтди. 24 нафар спортчи ходимлар Зарафшон шаҳар 1-ХЕХО 2-ХЕХҚ спорт майдончасида ёнгин ўчирувчилар эстафетаси, ишғол қилиш нарвонидан ўқув минорасининг 4-қаватига кўтарилиш, уч тирсакли сурилма нарвонда бионинг 3-қаватига кўтарилиш, 100 метрга тўсиқлар оша югуриш бўйича беллашдилар.

Юз метрга тўсиқлар оша югуришда биринчи ўринни ишончли ва чаққон ҳаракатлар намойиш этган 1-ХЕХО терма жамоаси вакиллари эгаллади. Ишғол қилиш нарвонидан ўқув минорасининг 4-қаватига кўтарилишда ҳам 1-ХЕХО биринчи терма жамоаси вакиллари тенг келадигани топилмади.

Уч тирсакли сурилма нарвонда ўқув минораси-

нинг 3-қаватига кўтарилишда 1-ХЕХО иккинчи терма жамоаси, ёнгин ўчириш эстафетасида эса 2-ХЕХО терма жамоаси голиб бўлди.

Мусобақа якунига кўра, умумжамоа ҳисобида 1-ХЕХО биринчи терма жамоаси шоҳсупанинг энг юқорисини эгаллади. 1-ХЕХО иккинчи терма жамоаси ҳамда 2-ХЕХО терма жамоаси иккинчи ва учинчи ўринларга сазовор бўлди.

Ушбу беллашувда ёнгин ўчирувчилар, сафдорлар Жамшид Қудратов, Аббос Аслонов, Муҳаммаджон Пармонов ва Файрат Ҳамроев юқори кўрсаткичларга эришиб, республика мусобақасига йўлланмани қўлга киритдилар.

Голиблар бошқарма раҳбарияти томонидан Фахрий ёрлик ва эсдалик совгалари билан тақдирланди.

Зафарбек РАИМОВ,
подполковник.

▼ **Умидли ёшлар**

ЧЎҚҚИЛАРНИ КЎЗЛАГАН ПОЛВОН

Ўзбекистон Республикаси ИИВ ҳузуридаги Спорт курашлари бўйича ихтисослаштирилган олимпия захиралари мактаби тарбияланувчиси Баҳодир Аслонов билан машқлар ўртасидаги танаффуслар чоғида суҳбатлашдик. Суҳбатимиз кураш залининг ўзида бўлиб ўтди.

Рустам ака ва Ойниса опларнинг оиласини маҳалла-кўй ҳурмат қиларди. Чунки бу оилада фарзандларга болалигиданоқ каттага ҳурмат, меҳнатсеварлик, одоблилик каби хислатлар синдириб бориларди. Баҳодир Навоий шаҳридаги ана шундай оилада туғилиб, вояга етди.

Ҳамсуҳбатимизга бир қарашдаёқ жисмонан ниҳоятда бакуватлигини пайқаш қийин эмас. Унинг яғриндор жуссасидан, бакуват билаларидан куч-қувват ёғилиб туради. Беихтиёр халқ дostonларидаги тоғни талқон қиладиган, алп келбатли, елкасини ер ўпмаган паҳлавонлар кўз олдингизга келади. Қарашларидан ғайрат-шижоатли, қатъиятли экани дарҳол сезилади.

У болалигиданоқ эркин курашни танлагани ҳам бежиз эмас. Мактабни тугатгач, Навоий олимпия захираларига қабул қилинди. Дастлаб Б. Шарипов унга мураббийлик қилди.

– Устозим қўл остида шуғулланаётган барча ёш полвонларга оталарча гамхўр ва талабчан эдилар, – дея хотирлайди Баҳодир. – Спортчи ва инсон сифатида шаклланишимда у кишининг хизматлари катта. Берган маслаҳатлари, кўрсатган йўл-йўриқлари учун устозимдан умрбод миннатдорман.

– Илк бор кураш залига кирганимда қаттиқ ҳаяжонланган эдим, – дея сўзида давом этади Баҳодир. – Қарасам, гиламга чиққан болалар жон-жаҳди билан кураш тушишарди. Улар ҳар бир усулни усталик билан бажаришарди. Ёш полвонларнинг ҳар қайсиси бор қобилиятини намоеън этишга ҳаракат қиларди. «Бу менинг қўлимдан келармикан?» деб иккиланган эдим ўшанда. Ҳа, бошда қий-

инчиликлар кўп бўлган. Хато ва камчиликларга ҳам йўл қўйганман, муваффақиятсизликларга ҳам учраганман. Ана ўшанда киши қийинчиликлардан чўчимаслиги, ўзига ишониши кераклигини тушуниб етдим. Орадан йиллар ўтиб, нуфузли мусобақаларда номдор полвонлар билан машаққатли беллашувлар пайти айнан ўзимга бўлган ишончим ғалаба қозонимда ёрдам берди.

... Лавҳамиз қаҳрамонининг кейинги тақдирини Навоий шаҳрида бўлиб ўтган эркин кураш бўйича очиқ турнир белгилаб берди. Баҳодир қанчалаб рақибларини доғда қолдириб, мусобақа якунларига кўра шоҳсупанинг энг юқори поғонасига кўтарилди.

– Ҳал қилувчи беллашувдан сўнг мусобақа ҳаками қўлимни тепага кўтарган лаҳзалардаги кечинмаларимни сўз билан ифодалашим қийин, – дея хотирлайди Б. Аслонов. – Қалбимни нафақат ўзим, балки туғилган ўлкам, менга ишонган устозим, ота-онам, қариндошларим, маҳалладошларимдан фахрланиш, чексиз қувонч туйғулари ларзага келтирганди. Спортда қандай ютуқларга

эришган бўлсам, буларнинг ҳаммаси учун ана шу инсонлардан бир умр миннатдорман.

2011 йилда Қирғизистоннинг Бишкек шаҳрида бўлиб ўтган Осиё чемпионатида унга омад кулиб боқмади. Аммо бундан умидсизликка тушмади. Аксинча, янада кунт, ғайрат билан машқ қилди. Шу сабабдан Россиянинг Красноярск шаҳрида уч карра Олимпия чемпиони, олти карра жаҳон чемпиони Бувайсар Сайтиев соврини учун эркин кураш бўйича ўтказилган халқаро турнирда фахрли учинчи ўринни эгаллади. Бу ўзбекистонлик тиришқоқ йигитнинг сабр-тоқати ва меҳнати меваси эди.

2015 йилдан буён Б. Аслонов Ўзбекистон Республикаси ИИВ ҳузуридаги Спорт курашлари бўйича ихтисослаштирилган олимпия захиралари мактабида таҳсил олаяпти. Барча шарт-шароитлар яратилган ушбу даргоҳда тажрибали тренерлар ва мураббийлардан маҳорат сирларини ўрганапти. Шу йил апрель ойи бошларида эркин кураш бўйича мамлакат чемпионатида иштирок этиб, ўз вазн тоифасида биринчи ўринни эгаллади ва Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институтига кириш имтиёзини қўлга киритди.

Баҳодир спортдан ташқари адабиётга, кинематография тарихига ҳам қизиқади. Дўстлари билан мулоқот қилишни, кинога тушишни яхши кўради. Унинг режалари улкан. Уларни амалга ошириш, орзуларини рўёбга чиқариш йўлида ҳар қандай қийинчиликларни енгиб ўтишга тайёр. Чунки ўзбек ўғлони ҳеч кимдан кам эмас, кам бўлмайди ҳам!

Георгий ПЕТРОСЯН.
Муаллиф олган сурат.

▼ **Футбол.**

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ САРИ ЯНА БИР УРИНИШ

Маълумки, футбол бўйича навбатдаги Жаҳон чемпионати Россияда бўлиб ўтади. Терма жамоамиз биттагина гол етмаганлиги сабабли 2014 йили Бразилияда ўтказилган Жаҳон чемпионатида бора олмаганди.

14 апрель куни Малайзия пойтахти Куала-Лумпур шаҳрида саралашнинг иккинчи бос-

қичига қуръа ташланди ва миллий терма жамоамиз ҳам ёзнинг қайноқ кунларида навбатдаги чемпионат сари ўз юришини бошлайди.

Қуръага кўра Ўзбекистон терма жамоаси «Н» гуруҳидан ўрин олди. Миржалол Қосимов бошчилигидаги жамоамиз гуруҳда Баҳрайн, Филиппин, КХДР ва Яман терма жамоаларига қарши кураш олиб боради.

Терма жамоамиз саралашнинг илк турида дам олишади. Иккинчи турда эса КХДР меҳмони бўлади. 2015 йил Яман ва Филиппин жамоалари Тошкентга ташриф буюради. Саралашга Тошкентдаги Баҳрайнга қарши баҳс якун ясайди.

- 11 июнь 2015
- 11 июнь 2015
- 16 июнь 2015
- 16 июнь 2015
- 3 сентябрь 2015
- 3 сентябрь 2015
- 8 сентябрь 2015
- 8 сентябрь 2015
- 8 сентябрь 2015
- 8 октябрь 2015
- 8 октябрь 2015
- 13 октябрь 2015
- 13 октябрь 2015
- 12 ноябрь 2015
- 12 ноябрь 2015
- 17 ноябрь 2015
- 17 ноябрь 2015
- 24 март 2016
- 24 март 2016
- 29 март 2016
- 29 март 2016

- Филиппин – Баҳрайн
- Яман – КХДР
- КХДР – Ўзбекистон
- Яман – Филиппин
- Ўзбекистон – Яман
- Баҳрайн – КХДР
- Яман – Баҳрайн
- Филиппин – Ўзбекистон
- КХДР – Филиппин
- Баҳрайн – Ўзбекистон
- Баҳрайн – Филиппин
- КХДР – Яман
- Ўзбекистон – КХДР
- Филиппин – Яман
- Яман – Ўзбекистон
- КХДР – Баҳрайн
- Баҳрайн – Яман
- Ўзбекистон – Филиппин
- Филиппин – КХДР
- Ўзбекистон – Баҳрайн

Эслатиб ўтамиз, гуруҳ голиблари ва тўртта энг яхши кўрсаткич қайд этган иккинчи ўрин соҳиби тўғридан-тўғри Осиё Кубоги-2019га ҳамда ЖЧ-2018 саралашнинг хал қилувчи босқичига йўл олади.

Эркин САТТОРОВ тайёрлади.

«А» ГУРУҲИ

1. БАА
2. Саудия Арабистони
3. Фаластин
4. Шарқий Тимор
5. Малайзия

«С» ГУРУҲИ

1. Хитой
2. Қатар
3. Мальдив ороллари
4. Бутан
5. Гонконг

«Е» ГУРУҲИ

1. Япония
2. Сурия
3. Афғонистон
4. Сингапур
5. Комбожа

«Г» ГУРУҲИ

1. Жанубий Корея
2. Қувайт
3. Ливан
4. Мьянма
5. Лаос

«В» ГУРУҲИ

1. Австралия
2. Иордания
3. Тожикистон
4. Қирғизистон
5. Бангладеш

«Д» ГУРУҲИ

1. Эрон
2. Уммон
3. Ҳиндистон
4. Туркменистон
5. Гуам

«Ф» ГУРУҲИ

1. Ироқ
2. Вьетнам
3. Таиланд
4. Индонезия
5. Хитой Тайпейи

«Н» ГУРУҲИ

1. Ўзбекистон
2. Баҳрайн
3. Филиппин
4. КХДР
5. Яман

Тилсимот

УЧ КЕЧА-КУНДУЗ ЗУЛМАТ ҚҮЙНИДА

1957 йилнинг июль ойида Францияда нашр қилинадиган бир қатор газеталар 54 ёшли Мирей Жененинг бошидан кечирган гаройиб воқеалари ҳақида материаллар чоп этишди. Бу аёл кўли енгил ҳамшира бўлиб, бундан ташқари уни энага сифатида ҳам таклиф қилиб туришарди. Куйида юз берган воқеа тафсилотларини эйтиборингизга ҳавола этамиз.

Ўша куни тушга яқин Жене одатига кўра Котильонлар хонадонига келди. Болакайни аравачага ётқизиб, тоза ҳавода сайр қилдиргани кўчага чиқиш, истироҳат боғи томон йўл олди. Кўёш чарақлаб тургани учун кўпчилик дарё бўйида ҳордик чиқаришни хоҳлаб қолишганди. Шу боис боғда одам деярли йўқ эди. Чақалоқ тезда ухлаб қолди. Аёл бўлса дарахт остидаги ўриндиққа ўтирди.

Шу пайт тўсатдан атрофни зулмат қоплади. Бу офтоб уриш оқибати эмас эди. Жене бошқа хасталикларга ҳам чалинмаганди. Мирейнинг хуши ўзида бўлиб,

дир кўча шовқини, кушлар чуғури эшитилмай қолди. Гулларнинг хиди ҳам сезилмасди. Шўрлик Жене қимирлашга ҳам кўрқарди.

Аёлнинг назарида орадан ўн беш дақиқалар ўтгач, яна тўсатдан атроф ёришиб кетди. Кўп ўтмай тагин кош қорайди. Салқин шабада эса бошлади. Боғда чироқлар порлади. Хиёбонда иссиқ кийинган севишганлар сайр этиб юришарди.

Энага аравачани тез гилдиратганча Котильонларнинг уйи томон шошди. Хонадон соҳиблари уни кўрққан, йиғлаган бир аҳволда кутиб олишди. Шунда маълум бўладикки, Жене билан чақалоқ уч кун бедарак кетган экан. Уларни полициячилар, кўнгиллилар роса излашди. Хиёбоннинг ҳар бир қаричини текшириб чиқишди. Аммо топиша олмади. Ҳалигача ушбу воқеанинг тагига ҳеч ким ета олгани йўқ.

ҳамма нарсани кўриб, сезиб турарди. Чақалоқ уйқудан уйғониб, негадир безовталаниб, йиғлашга тушди. Энага пайпаслаб гўдакни аравачадан олиб, тинчлантириш учун бағрига босиб ўтирди. Нега-

БУНИСИГА НИМА ДЕЙСИЗ?!

Ўтган асрнинг 30-йилларида АҚШнинг Детройт шаҳрилик Жозеф Фиглок ўз иши билан кўчада кетаётган эди. Кўп қаватли уйнинг ёнидан ўтаётганида кутилмаганда кўлига тепадан бир яшарлик чақалоқ шалоп этиб тушса бўладими. Қизиги, Жозефга ҳам, чақалоққа ҳам ҳеч қандай зиён етмади. Иккаласи ҳам бир оз кўрқиб кетишди, холос. Кейинчалик маълум бўлишича, болакайнинг онаси эҳтиётсизлик қилиб, деразани очик қолдирган экан. Эндигина атак-чечак қилиб юра бошлаган кичкинтой дераза токчасига чикиб, сўнг пастга тушиб кетган. Бахтига уни Жозеф илиб олган.

«Хўш, нима бўпти?! Бахтли тасодиф-да» дерсиз. Майли шундай ҳам бўла қолсин. Энди бу ёғини эшитинг. Орадан роппа-роса бир йил ўтиб, Жозефнинг йўли тагин шу кўчага тушиб қолди. У айнан ҳалиги кўп қаватли уйнинг ёнидан ўтаётганида, яна кўлига ўша болакай юқори қаватдан йиқилиб тушди. Бу сафар ҳам ҳеч кимга зиён етмади. Энди бунисига нима дейсиз?!

БИР ОЛМАНИНГ ИККИ ПАЛЛАСИ

Огайолик бу эгизакларнинг ота-онаси улар атиги бир неча ҳафталик бўлганида автофалокат туфайли ҳаётдан кўз юмишди. Эгизакларни бошқа-бошқа оилалар асраб олди. Қизқарли воқеалар ана шундан кейин бошланди.

Авваламбор, ҳар икки оила вакиллари ҳам бир-биридан беҳабар болакайлarga Жеймс деб бир хил исм қўйишди. Эгизаклар вояга етишгач, буни қарангки, ҳар иккиси ҳам юридик маълумот олишди. Жеймслар чизмачиликка ва дурадгорликка уста эди. Ҳар иккиси ҳам Линда исмли қизларга уйланди. Ўғил кўришгач, фарзандларига Алан деб исм қўйишди.

Кейинроқ ака-укалар биринчи хотини билан ажрашиб, иккинчи марта уйланишди. Икковининг ҳам иккинчи хотинининг исми Бетти эди. Айниқса, иккови ҳам итига Той деб лақаб қўйгани ҳайратланарли. Ўхшашликлар рўйхатини яна узоқ давом эттириш мумкин. Улар 40 ёшга тўлганда бир-бирлари билан ақларини таниганларидан кейин илк бор учрашиб, танишишди. Шунда айрилиқда кечган йиллари иккови ҳам бир одамнинг ҳаётини яшашганлигини тушуниб қолишди.

Хориж ОАВ материаллари асосида тайёрланди.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Ўзбекистон Республикаси ИИБ ППХ ва ЖТСББ ҳамда вақтинча сақлаш хибсхонаси раҳбарияти ва шахсий таркиби ички ишлар идоралари фахрийси, нафақадаги катта сержант Музаффар Сарбоевга волидаи муҳтарамаси

САРА аянинг

вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Қашқадарё вилояти ИИБ раҳбарияти, шахсий таркиби ва фахрийлар кенгаши бошқарма ППХ ва ЖТСБ кинология хизмати кичик инструктор-кинологи, сержант Элмурод Худоёровга падари бузруквори

ЯХШИБОЙ отанинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

МУНАЖЖИМЛАР БАШОРАТИ

Келгуси ҳафта учун

КҮЙ

Душанба куни тушқун кайфиятда юрасиз. Шунинг учун янги ишга қўл урмаганингиз маъқул. Мулоқотларни ҳам иложи борича камайтиринг. Ортиқча сарф-харажатлардан тийилинг, фақат энг зарур нарсаларни харид қилинг. Ҳафтанинг охирларига яқинлашганда фаоллик кўрсатиб, режалаштирган ишларингизни амалга оширишга киришингиз мумкин.

СИГИР

Ички оламингизга эйтиборингизни кучайтиринг. Шунда ўзингизни қийнаётган кўплаб саволларга жавоб топасиз. Рухий мувозанатга эришганингиздагина тўғри қарор қабул қила оласиз. Акс ҳолда вақтингизни зое кетказасиз. Ҳафта бошларида ўзингиз ишонган одамларингиз билан келишмай қолишингиз мумкин. Аммо ҳафта ўрталарида ҳаммаси ўз изига тушиб кетади.

ЭГИЗАКЛАР

Ушбу ҳафта воқеаларга бой бўлади. Ҳар куни дўстларингиз, қариндошларингиз, ҳамкасбларингиз ёки тасодифий танишларингиз билан мулоқот қиласиз. Фойдали танишлар орттирасиз. Шунга қарамай эҳтиёт бўлинг. Ҳамма учрашувлар ҳам сиз учун фойдали яқун топавермайди. Кимдир дилингизни хира қилиши мумкин. Кўпроқ вақтингизни яқинларингиз даврасида ўтказинг.

ҚИСҚИЧБАҚА

Ушбу ҳафтада тез ҳиссиётларга бериласиз. Масалан, ҳафта бошларида бўлар-бўлмасга асабийлашасиз, умидсизликка тушасиз. Ҳафта ўрталарида эса хушчақчақлигингиз, келажакка умид билан қарашингиз туфайли ҳамма сиз томонга талпинади. Кайфиятингиздаги бундай кескин ўзгаришлар айримларни ҳайрон қолдириши табиий. Шунинг учун оғир-босиқ бўлишга ҳаракат қилинг.

АРСЛОН

Ҳафта бошларидаёқ ўзингизни тетик-бардам ҳис этасиз. Бу бутун ҳафта давомида сақланиб қолади. Сизни турли музокаралар кутмоқда. Мухим масалаларга бағишланган йиғилишларда иштирок этасиз. Умуман олганда, иш фаолиятингиз самарали кечади. Одамлар билан мулоқот чоғида кўпгина масалаларни ўз фойдангизга ҳал этиш имконига эгасиз. Бундай қулай фурсатни бой берманг.

ПАЗИЗОД

Ҳаммаси ўз қўлингизда. Ҳафтанинг омадли ёки омадсиз келиши ўзингизга боғлиқ. Ҳафта ўрталарида ганимларингиз гимирлаб қолишади. Аммо сиз барча тўсиқларни енгиб ўта оласиз. Фақат қўл қовуштириб ўтираверсангиз, мушкул аҳволга тушингиз тайин. Шундай экан, қандай йўл тутишни ўзингиз танланг. Маслаҳатимиз, фаолроқ бўлсангиз, кейин тақдирдан нолиб ўтирмайсиз.

ТАРОЗИ

Ушбу ҳафтада кўпроқ вақтингизни оилангизга, яқинларингизга бағишланг. Айниқса, ёши улуг, кўмакка муҳтож оила аъзоларингизга эйтиборли бўлинг. Дам олиш кунларини қариндошларингиз даврасида ўтказсангиз, маънавий озуқа оласиз. Ишхонангизда сабр-тоқатли бўлинг. Ҳамиша ҳам вазият сиз кутган томонга ўзгаравермайди. Бундай пайтларни аҳвол яхшиланишини кутиш керак.

ЧАЁН

Қийинчиликларни ўзингизга ҳамфикр, хайрихоҳ одам билан осон енгасиз. Мабодо ёнингизда бундай одам бўлмаса, унда муаммоларни мустақил равишда ҳал этишингизга тўғри келади. Арзимас сабабдан кайфиятингизни бузманг. Бўлар-бўлмасга умидсизликка тушманг. Яхшиси, сеvimли китобингизни ўқинг, қизқарли фильм томоша қилинг. Бошқаларга қўполлик қилманг.

ЁЙ

Ҳар доимгидек омадингиз чопади. Бошқаларнинг фикрини ҳисобга олмайсиз. Ҳамиша ўзингизни ҳақ деб ҳисоблайсиз. Шунинг учун доимо билганингизни қиласиз. Ўзингизга бўлган ишончингизни кўриб, атрофингиздагилар сиз тарафингизга ўтишади. Қарабсизки, ишларингиз олға силжийди. Шундай бўлса ҳам, бошқаларга тазйик ўтказишга уринманг, оқибати ёмон бўлиши мумкин.

ТОҒ ЭЧКИСИ

Янги ҳафта тинч-осойишта ўтади. Бу бутунлай бекор қоласиз дегани эмас. Гап шундаки, барча ишларни иштиёқ билан бажарасиз. Таклиф этган ғояларингиз маъқулланиб, муносиб даражада баҳоланади. Жума ва дам олиш кунлари оилавий юмушлар билан шуғулланишингиз учун қулай. Янги таниш орттиришингиз эҳтимоли бор. Яқинларингизга эйтиборли бўлинг.

КОВФА

Келаётган ҳафта муносабатларни яхшилаш, келгуси ишлар режасини тузиш учун қулай. Шахсий ҳаётингизга кўпроқ вақт ажратинг. Масалан, оила аъзоларингиз билан сайру саяхатга чиқинг. Ҳафта бошлари турли тадбирлар ўтказишининг айна пайти. Ҳафта охирларида мунозарали масалаларни ҳал этишингизни ва режаларингизни бошқалар билан муҳокама қилишингизни маслаҳат берамиз.

БАЛИҚ

Яқинларингиз ва дўстларингизга манфаатпарастлик нуқтаи назаридан муносабатда бўлишга мойилсиз. Тўғри, қийин вазиятларда улардан ёрдам сўраш керак. Лекин бошқалар, айниқса сизни севадиган, ҳурмат қиладиган одамлар ҳисобидан бойишга ҳаракат қилманг. Балки, ушбу ҳафтада бунга эришарсиз ҳам. Лекин кейинчалик ушбу қилмишингиздан хижолат чекишингиз аниқ.